

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

(10/136) NO.LU ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN KEŞFİ, EĞİTİMLERİYLE İLGİLİ SORUNLARIN TESPİTİ VE ÜLKEMİZİN GELİŞİMİNE KATKI SAĞLAYACAK ETKİN İSTİHDAMLARININ SAĞLANMASI AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

07 Haziran 2012 Perşembe

(10/136) NO.LU ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN KEŞFİ, EĞİTİMLERİYLE İLGİLİ SORUNLARIN TESPİTİ VE ÜLKEMİZİN GELİŞİMİNE KATKI SAĞLAYACAK ETKİN İSTİHDAMLARININ SAĞLANMASI AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

07 Haziran 2012 Perşembe

---0---

K O N U

Üstün yetenekli ve engelli çocuklar hakkında

Sayfa

1:32

İ Ç İ N D E K İ L E R

BİRİNCİ OTURUM

Sayfa
1:32

Prof. Dr. Gökhan ÇETİNSAYA (YÖK Başkanı)

1:3, 7:8, 8:9, 9,
10:11, 12, 13,
14:15, 15:16, 20,
22:26, 28:29, 31,
32

Prof. Dr. Mehmet ŞİŞMAN (YÖK Yürütme Kurulu Üyesi)

3:5, 6:7, 7, 9, 12,
13:14, 15, 16,
17:18, 18:19,
19:20, 23, 24,
26:28, 29, 30,
31:32

Çiğdem Münevver ÖKTEN

(Mersin) 5:6, 19:20

Dilek YÜKSEL

(Tokat) 7

Mustafa ATAŞ

(İstanbul) 8, 9

Şirin ÜNAL

(İstanbul) 9

Hüseyin BÜRGE

(İstanbul) 11:12, 17

Gönül Bekin ŞAHKULUBEY

(Mardin) 13:14

Tülay SELAMOĞLU

(Ankara) 14:15, 16:17, 18,
23

Hüsamettin ZENDERLİOĞLU

(Bitlis) 17

Temel COŞKUN

(Yalova) 22

Komisyon Uzmanı

29:31

Açılma Saati: 11.42

Kapanma Saati: 14.20

07 Haziran 2012 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 11.42

BAŞKAN: Halide İNCEKARA (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Yüksel ÖZDEN (Muğla)

SÖZCÜ: Çiğdem Münevver ÖKTEN (Mersin)

KÂTİP: Temel COŞKUN (Yalova)

----- 0 -----

BAŞKAN – Değerli milletvekili arkadaşlarım, bugün 7/6/2012 toplantımızı açıyoruz.

Bugünkü misafirimiz YÖK Başkanımız Profesör Doktor Gökhan Çetinsaya ve birlikte Profesör Mehmet Şişman Beyefendi, eski Eğitim Fakültesi –Eskişehir- Dekanımız, şimdi de YÖK Yürütme Kurulu Üyesi.

Hocam, biz, üstün yetenekli çocuklarımızın hem tanılama hem eğitim hem de istihdamıyla ilgili kurduğumuz Komisyonda bugüne kadar akademisyenlerimizi dinledik: Zekânın tanımlanması, tanımı, fark edilmesi, eğitim kurumlarıyla buluşması, eğitim kurumları çatısı altında karşılaştıkları eğitimler, zorluklar, olumlu ve olumsuz yanlar. Bütün konuşmalar bizi bir yere geldi kilitledi, o da eğitimci profiliyle ilgiliydi. Her şeyi çözebiliyorduk, çözemediğimiz tek yer kalıyordu, çocuğun öğretmeniyle olan ilgisi, öğretmene olan güveni, öğretmenin yeterliliğiyle ilgili kaygıları, bunun yanında çocukların ilk ve orta öğretimi erken bitirme sonucunda üniversiteye erken başlayabilmek ya da üniversiteden ders alabilme ya da üniversitelerin üstün yetenekli çocukların eğitiminde rol alabilmeleri. Özellikle, şu anda çalışmalarını yürüten bilim sanat merkezindeki çocuklarımızın ve öğretmenlerimizin üniversitelerle buluşması, oranın ARGE faaliyetleri içinde rol alması ya da destek alması.

Velhasıl bugün düğümümüzü çözecek olan sizsiniz, ya düğümü çözeceksiniz ya da biz kördüğüm yapacağız, her şeyi bırakacağız çünkü YÖK'ten beklentilerimizi, üniversitelerden beklentilerimizi ve öğretmenlerden beklentilerimizi çözemezsek biz ne üstün yeteneklilerle ilgili eğitimimizi çözebiliyoruz ne de diğer çocuklarla ilgili eğitimimizi çözebiliyoruz.

Hoş geldiniz, sefa geldiniz.

Gökhan Hocam, göreve yeni başladınız, biliyoruz. Mutlaka bir kısım şeylerde... Şişman Hoca da yeni ama Hocam, bizim yenilik diye bir mazeretimiz olamaz, "On yıldır iktidarsınız kardeşim, bu işin sorumlusu sizsiniz." derler, onun için.

Şimdi, sanıyorum bir sunumunuz var. Bu sunum da bize YÖK'ün genel çalışma ve alanlarını anlatacak.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Mevcut çerçeveye, evet.

BAŞKAN – Sonra sizi dinleyeceğiz, ondan sonra arkadaşlarımızın sorularıyla devam edeceğiz.

Buyurun Hocam.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinize teşekkür ediyoruz bizleri davet ettiğiniz için.

Öncelikle, biz size mevcut durumu analiz edeceğiz, daha sonra sorularınızı cevaplamaya çalışacağız. Fakat bu Komisyonun çalışmaları bizi de ilgilendiriyor çünkü sizlerin varacağınız sonuçlar bizim politikalarımıza da yön verecek çünkü takdir edersiniz ki bu alan yeni bir alan Türkiye'de, yeni yeni, son yıllarda –rakamlara bakınca göreceksiniz- 2000'lerin ortalarından itibaren önem kazanmış, birtakım faaliyetler başlamış. Bu manada sizlerin vardığınız sonuçlar bizler için de yeni politikalar geliştirmede önemli olacaktır. Bu bakımdan Komisyonun varacağı sonuçları çok özel bir dikkatle değerlendireceğiz.

Müsaade ederseniz ben kısa bir sunuşla mevcut çerçeveyi anlatayım, daha sonra da sorularınızı ben ve Sayın Mehmet Şişman Hocam birlikte cevaplamak isteriz.

Bir kere, dediğim gibi, bu üstün zekâlılar eğitimi Türk yükseköğretim sisteminde "özel eğitim" kavramı, "özel eğitim" şemsiyesi altında inceleniyor. Bütün bu gördüğünüz zihin engelliler, işitme engelliler gibi alanların içerisinde bir alan olarak görülüyor.

Şu ana kadar bu kırk iki üniversitede özel eğitim bölümü mevcut. "Üstün zekâlılar eğitimi" adı altında da bir ana bilim dalı zaten kurulmuş fakat malum, bizde bir bölüm veya ana bilim dalı kurulabilir ama faal olup olmaması başka bir şey yani şematik olarak, şema olarak, örgüt şeması olarak kuruluyor bu bölümler fakat şu an itibarıyla baktığımızda ancak iki tanesi bir ana bilim dalı olarak

öğretim üyesi istihdam ediyor ve faaldir. Dediğim gibi, çok yeni çalışmalar, 2006-2007 yılında ilk defa Türkiye’de yükseköğretim alanında bu konuya eğilinmeye başlanmış ve bir üstün zekâlılar öğretmenliği lisans programı hazırlanarak yürürlüğe konmuş. Şu an itibarıyla, dediğim gibi, çok cüzi bir alan olduğu için...

Ben size özel eğitimle de ilgili bir bilgi vermek isterim Komisyonunuzun diğer çalışmalarında da yardımcı olması bakımından. Şu anda aslında bakarsanız zihin engelliler ağırlıklı bir özel eğitim var bugün Türkiye’imizde 16 bölüm, işitme engelliler 3 bölüm, görme engelliler 1 bölüm ve üstün zekâlılar eğitimi de İstanbul Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Maltepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi olarak 2 bölümde lisans programı olarak devam ediyor. Bazı üniversitelerde eğitim fakültelerinde çift ana dal yapmalarına özel eğitimde imkân verilmiş zamanında fakat o daha sonra eğitim fakülteleriyle ilgili düzenlemelerde kaldırılmış. Yalnız, bu slaytta olmayan önemli bir şey, bütün eğitim fakültelerinin müfredatında iki saatlik “üstün zekâlılar özel eğitimi” diye bir ders var. Tabii, iki saatlik derste hiçbir şey olmaz ama en azından öğretmen adaylarının üstün zekâlılar konusunda bilgilennemelerini sağlayacak iki saatlik bir dersimiz mevcut. Bu, tabii, o öğretmeni yetiştirmeye yönelik değil, sadece bir farkındalık yaratmaya yönelik bence güzel bir başlangıç ve sürekli devam ettirilmesi, geliştirilmesi gereken bir uygulama.

Tabii, YÖK’le, yükseköğretim sistemimizle doğrudan bir ilişkisi yok ama Komisyonunuzun da bilgisi dâhilinde, biz gene de yansıtmak istedik. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bilim sanat merkezlerimiz var. Bunlar eli yedi ilde altmış üç merkez olarak kurulmuş ve 11 bin öğrenci kayıtlı. Tabii, bunların öğretmenlerinin niteliği konusunda da soru işaretlerimiz var.

BAŞKAN – Bunun sizle bir alakası...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Yok, biz sadece, bilmediğimiz için Komisyonun bilgisi dâhilinde mi değil mi diye ama siz zaten konuşmanızda ifade ettiniz.

Doktora programı sayılarına baktığımızda, şu gördüğünüz üniversitelerde yani Abant İzzet Baysal, Anadolu, Uludağ, Trakya Üniversitesinde farklı isimlerde ama dediğim gibi daha çok zihin engelliler ağırlıklı bir doktora programı var. Üstün zekâlılar eğitimiyle ilgili yok, onun sebeplerini anlatacağım. Şu da yüksek lisans programları: Gördüğünüz gibi sadece belli üniversiteler bu alanda uzmanlaşabiliyorlar ve genellikle de yüksek lisansta özel eğitim olarak yoğunlaşmışız. Sadece Anadolu Üniversitesinde, ki bu üniversitede bir iki uzman hocamız olduğu için öne çıkıyor ve orada bir yüksek lisans programımız mevcut “üstün zekâlılar” başlığı altında. Üstün zekâlıların eğitimi alanında doktora programımız 2 tane, 1’i İstanbul’daki öğretim üyesi yetersizliği nedeniyle kapalı. Şöyle izah edeyim: Lisans eğitimini yürütmek için öğretim üyeniz olabilir çünkü 3 tane yardımcı doçent olduğu takdirde bir programda dört yıllık lisans eğitimine izin veriyoruz ama doktora eğitimi üst nitelikli bir eğitim olduğu için profesör ve doçentleriniz olmak zorunda. O bakımdan İstanbul’da henüz bir doktora programımız yok, Anadolu Üniversitesinde var.

Son olarak, daha birkaç gün önce Millî Eğitim Bakanlığının bize yazdığı yazıdaki önerileri de getirmek istedim dikkatinize. Bu alana dikkat çekiliyor: Okul öncesi, ilköğretim ve özel eğitim alan mezunlarının katılacağı dört dönemlik tezsiz yüksek lisans programı açılması talebini dile getiriyor Millî Eğitim Bakanlığı, özel eğitim alanında öğrenci kontenjanlarının artırılması talebini dile getiriyor ve işte bu bahsettiğim öğretim üyesi eksikliği nedeniyle acaba standartlarda bir kolaylaştırma olabilir mi diye bir öneri getiriyor. Biz bunları -zaten yeni bir yazı- değerlendireceğiz ve gerekenleri yapmaya çalışacağız.

BAŞKAN – Onları sonra irdelleyelim Hocam, o ne kadar doğrudur, tezsiz yüksek lisans ne kadar kişisel kariyer planlaması ne kadar öğrenci faydası arasında irdelenmek lazım onu.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Olur, hemen sunuştan sonra ben de değinmek isterim buna.

Efendim, tabii, “Ne yapıyoruz?” diye baktığımızda, 1416, malum, yurt dışına gönderilen öğrencilerle ilgili kanun lisansüstü eğitim yapmak üzere. Şu ana kadar Amerika Birleşik Devletleri’nde 6, Almanya’da 2, İngiltere’de 1 olmak üzere öğrencimiz gözükmüyor. Biz, açıkçası bu sene planlarımızda 50’ye kadar yani 30’dan az olmamak ama 50’den çok olmamak üzere -çünkü her branşın kontenjanları var- şu anda bunun çalışmalarını yapıyoruz. Birçok alan gibi özel eğitim alanında da insan gücü yetiştirilmesi için yurt dışına doktora programına önemli bir kontenjan ayıracağız. Tabii, bunlar en erken beş sene, yedi sene, sekiz sene sonra devreye girecek arkadaşlarımız ama ülkemizin geleceği açısından önemli.

Üstün zekâlılar eğitimine yoğunlaştığımızda ise, dediğim gibi, iki üniversitemizde var lisans eğitimi olarak. Bir tanesi, İstanbul Üniversitesinde Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesinde 2002’den yılından beri faaliyet gösteriyor. Yüksek lisans programları var ama öğretim üyesi eksikliği nedeniyle doktora programı yok. Maltepe Üniversitesi, vakıf üniversitemizde de yine bir lisans programı olarak devam ediyor. Burada sayıları da vermek isterim: İstanbul Üniversitesinde 163 öğrenci var, Maltepe Üniversitesinde 46 öğrenci

var. Öğretim üyeleri de tabii çok az: İstanbul Üniversitemizde toplam 9 kişi var, buna araştırma görevlisi de dâhil yani doktoralı 4 kişi var sadece, Maltepe Üniversitesi ise 3 kişi. Rakamlara bakarken durumun vahameti bir kere daha ortaya çıktı çünkü bir de yeterlilik düşmüş programda. O bakımdan durum bizim neden yurt dışına doktora dâhil, içerideki doktora programları dâhil özel önem vermemiz gerektiğini çok açık olarak gösteriyor ve dediğim gibi şu anda bunun çalışmalarına da başladık. Zaten Mehmet Şişman Hocamın aramızda katılmasıyla birlikte bu eğitim fakültesi alanlarında özel olarak faaliyetlerimizi artırmaya başladık. Tabii, bir açmaz da aslında bakarsanız üstün yeteneklilerin öğretmeni kadrosu yok şu anda Millî Eğitim Bakanlığında. Bu programdan mezun olanlar sınıf öğretmeni olarak atanmaktadır. Zannedirim bu konuyu da Millî Eğitimle görüşeceğiz.

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesinin iki programı var, üstün yetenekliler eğitim programları. Bunlar hafta sonları ve yaz programları sunuyor.

BAŞKAN – Öğrenci mi alıyorlar?

YÖK YÜRÜTME KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Evet, bunlar ilk öğretmen, orta öğretmen öğrencilere dönük yaz uygulamaları, hafta sonu uygulamaları şeklinde.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Bu da toplam olarak görmek... Ama “özel eğitim” dediğim gibi. Bakınız, zihinsel engelliler öğrenci sayıları...

YÖK YÜRÜTME KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Şu anda fakültedeki öğrenci sayıları ve 2002-2012 kontenjanlarımız var orada.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Yani bayağı bir artırıyoruz kontenjanları yani mevcut sayılara baktığınızda, kontenjanlara baktığınızda bazı alanlarda özellikle ciddi bir artış gözlenmektedir. Yani neredeyse yüzde 25 artırmışız: 4.184 mevcut öğrenci varken bu sene, 2012’de 1.806 öğrenci alıyoruz ki bu bayağı bir artış. Yani bu da bu konuya verdiğimiz...

BAŞKAN – Hocam, üstün zekâlılara gelinceye kadar verilen eğitimle ilgili verilen hizmete nüfus oranıyla üstün zekâlıların nüfus içindeki oranını verebiliyor musunuz?

YÖK YÜRÜTME KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Onları verdik, sıaytlarda var.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Yalnız, şuna işaret etmek istiyorum: Şu anda bütün bölümlerde 4.184 öğrenci okurken bu seneki kontenjanlarda gördüğünüz gibi büyük bir artış var, 1.806 öğrenci. Bu da bu alana verdiğimiz önemi gösteriyor.

BAŞKAN – Hangi alana Hocam?

YÖK YÜRÜTME KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Özel eğitim.

BAŞKAN – Hocam, 66’ dan 78’ e çıkmış üstün zekâlılar; gözünüzü seveyim yapmayın ya.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Ama Sayın Başkanım, bütün Türkiye’de 5 tane doktoralı öğretim üyesinin olduğu bir alanda biz eğitimin kalitesini düşüremeyiz.

Bu da sizin yine çalışmalarınız için yararlı olabilir diye düşündük.

YÖK YÜRÜTME KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Bakanlıktan bize son bildirilen rakamlar bunlar. 12.492 öğretmen ihtiyacı var... Şu anda 7.670 de açık var.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Peki, “Öğrenci talebi nasıl?” diye baktığımızda: Tabii, dediğim gibi, bizde yine hep özel eğitim olarak yaklaşıyor bu konuya. Gördüğünüz gibi ciddi bir artış var, bu da bence dikkatinizi çekmesi gereken bir artış. Ailelerin daha çok sisteme katıldıklarını yani AK PARTİ hükümetlerinin uyguladığı bu konudaki politikanın nasıl ivme yarattığını gösteriyor. Bir sene içerisinde yüzde 41 artarak ciddi bir artış gerçekleşmiş ailelerin çocuklarını okula gönderme talebinde.

Hocam, isterseniz kaynaştırma eğitimi konusunda siz bilgi vererseniz...

YÖK YÜRÜTME KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Millî Eğitim Bakanlığındaki uygulamalarda daha çok kaynaştırma eğitimi tercih ediliyor. Çeşitli uygulamalar var farklı ülkelerde ama bizde tercih edilen daha çok kaynaştırma eğitimi. Bununla ilgili olarak da Bakanlığın bizden bir talebi de oldu, eğitim fakültelerinde kaynaştırma eğitimiyle ilgili bir ders konulması talebi de geldi, onu da önümüzdeki süreçte değerlendireceğiz.

Buraya kadar biz rakamlara dayalı olarak bir genel çerçeve vermeye çalıştık. Bundan sonrasında ise benim bu konudaki kişisel gözlemlerim, tespitlerim ve yorumlarım yer alıyor.

Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 2 ya da 3' ünün üstün zekâlı olduğu tahmin edilmektedir, az önce “Ne kadar oran?” diye sorulmuştu. Şu anda okullarımızda eğitim gören mevcut 15 milyon dolayında öğrencinin 300 ila 500 binin üstün zekâlılar kategorisinde yer aldığı tahmin edilmektedir.

Tabii, bu “üstün zekâlı” kavramı tartışmaya açık bir kavram. Literatürde üstün zekâlı yerine daha çok “üstün yetenekli” ifadesi tercih edilmekte, İngilizce literatürde “gifted and talented” ifadeleri tercih edilmekte. Bizde ise her nedense özel eğitim bölümü içinde kurulan bölümün adı “üstün yetenekliler eğitimi” değil, “üstün zekâlılar eğitimi” olarak kurulmuş 1997’de eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması sırasında.

Burada devlete düşen bana göre bütün yetenekleri keşfetmek ve her öğrenciye kendi yetenekleri doğrultusunda gelişme ortamları ve fırsatları hazırlamak. Yani öğrencilerin üstün zekâlı ya da alt zekâ gruplarına mensup şekilde sınıflandırılması pedagojik açıdan pek uygun görülmemekte, tasvip edilmemekte, bunun yerine yetenek ifadesi tercih edilmekte, dolayısıyla her öğrencinin yetenekli olduğu, belli alanlarda yetenekli olduğu ki son zamanlarda Howard Gardner on tür yetenek alanından ya da zekâ türünden söz ediyor. Dolayısıyla her insanın yetenekli olduğu bir alan olabilir. Bunları erken dönemlerde, erken yaşlarda keşfederek öğrencilerin bu yönde yönlendirilmesi, onlara öğrenme fırsatları sağlanması gerekiyor.

Üstün yetenekliler öğretmenliği ya da üstün zekâlılar öğretmenliği diye bir öğretmenlik programı olabilir mi? Bu da tartışmaya açık bir konu. Üstün zekâlılar öğretmeni hangi alanı öğretecek? Yani böyle bir program var ama bu programı bitirenler sınıf öğretmeni olarak atanıyorlar, böyle bir kadro yok. Dolayısıyla üstün yeteneklilere karşı duyarlık bana göre her öğretmene kazandırılması gereken bir yeterliktir. Her alan öğretmenin mutlaka bunlara karşı, özel eğitime muhtaç öğrencilere karşı bir yeterlik ve duyarlık kazanması gerekir.

2007’den itibaren biz eğitim fakültesi programlarına Yükseköğretim Kurulu kararıyla yeni bir ders koyduk -ben o zaman Yükseköğretim Kurulunda değildim ama- bu ders yeni bir derstir, bütün öğretmen adaylarına özel eğitime muhtaç çocuklar hakkında, konusunda bir yeterlik ve farkındalık kazandırmaya dönük bir ders. Tabii ki, bu dersin verilmesi için yeteri kadar uzman var mı eğitim fakültelerinde, o da ayrı bir problem çünkü özel eğitim gerçekten bizim çok sıkıntı çektiğimiz, öğretim üyesi bulmada çok sıkıntı çektiğimiz bir alan. Dolayısıyla zaman zaman tabii yan alanlardan, psikolojik danışma ve rehberlik, çocuk gelişimi alanlarından destek almaktayız bu derslerin yürütülmesinde.

Okullarda üstün yeteneklere dönük farklı uygulamalar var. Bizden önceki sunularda bunlar size anlatıldı tahmin ediyorum. Bu alanın uzmanı olan arkadaşlarımız gerek yurt dışında gerekse Türkiye’de üstün yetenekli bireylerin tanınması ve bunlara dönük zenginleştirilmiş programlar ve yöntemler sunma konusunda sizi bilgilendirdiler.

BAŞKAN – Hocam tam da burada bu hızlandırma konusunda üniversite olarak hızlı hızlı gitti çocuk, beş senede ilköğretimi, ortaöğretimi bitirdi, alacak mısınız üniversiteye? Ben sadece açmak için soruyorum. Hani tavsiye ediyorsunuz ya o tavsiyeyi ilk, ortayı geçtikten sonra yükseköğretimde sizin de yapmanız gereken şeyler var.

Devam edelim Hocam.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, tabii, Türkiye’de okul kademelerine öğrenci seçmede bildiğiniz gibi çoktan seçmeli testlere dayalı sınavlar kullanılmakta; SBS, LYS gibi çoktan seçmeli sorulardan oluşan sınavlar kullanılmakta. Dolayısıyla bu sınavlarla yetenekli öğrencilerin keşfedilmesi bana göre mümkün değildir yani bu sınavlar öğrencilerin bütün alanlarındaki yeterlikleri ölçmede yeterli değildir, sadece bilişsel alana tekabül eden yeterliklerini ölçmeye dönüktür. Onun için belki bu anlamda alternatif seçme yöntemleri üzerinde düşünmemiz gerekiyor. Maalesef biz de veliler de dâhil olmak üzere öğretmenler, okullar, öğrenciler, herkes sınavlara hazırlanma ve bu sınavlarda başarılı olma konusuna yoğunlaştığı için diğer yetenek alanları ihmal edilebilmekte, herkes çocuğunun bu sınavlarda çok başarılı olmasını ve istediği okullara yerleşmesini talep etmekte, yeteneklerden daha çok başka şeyler belirleyici olmakta bu konuda. Bu önemli bir sorun tabii, ülkesel bir sorun.

Efendim, tabii, bu ölçme, yetenekleri ölçme konusunda uygulanan testler de son derece problemlidir. Bildiğiniz gibi, zekâ ölçümü konusunda geliştirilen ilk testler Batılı kültürlerde geliştirilmişti, bundan yüzyıl öncesine kadar dayanır.

BAŞKAN – Onları irdeledik Hocam.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Bunlar Binet tarafından geliştirilmiş, daha sonra geliştirilmiş Stanford-Binet ölçekleri olmuş. Bunların sosyokültürel, ekonomik ve politik arka planı vardır. Bu ölçekler Hükümetin, efendim, talebi doğrultusunda geliştirilmiştir. Binet de kendisi bunun, bu hazırlamış olduğu ölçeğin bir bomba olduğunu ifade etmiştir yani ölçmek istediği şeyleri ölçme konusunda kendisinin de kaygıları olduğunu ifade etmiştir. Ben burada bu ölçeklerin Türkçeye uyarlanması yerine,

kendi kültürümüze uygun, kültüre duyarlı ölçekler geliştirilmesinden yanayım. Bizde bu ölçekler çok kullanılmıştır, öğrencilerimizin zekâ düzeyini tespit etmek için zamanında çok kullanılmıştır ama bunlara dönük pek çok eleştiriler de olmuştur. Bazı hocalarımız bunları Türk kültürüne uyarlamaya çalışmışlardır ancak bu konuda çok daha ileri düzeyde çalışmaların olması gerektiğini düşünüyorum.

Tabii, bir zamanlar millî eğitim sistemimizde üst özel sınıf ve alt özel sınıf gibi uygulamalar vardı yani yetenekleri ayrı bir sınıfta toplamak, yetenek grupları oluşturmak, işte, daha alt düzeyde, kategoride yer alan çocukları ayrı grup... Bu pedagojik açıdan tasvip edilecek bir uygulama değildir, çok çeşitli yönlerden de eleştirilmiştir. Daha çok karma modeller tercih edilmekte günümüzde yani yetenek grupları oluşturma yerine farklı yeteneklerdeki öğrencilerin bir arada ama tabii ki üstün yeteneklilere alternatif, ekstra birtakım imkânlar sunmak suretiyle uygulamaların yürütülmesi tavsiye edilmekte.

Efendim, tabii, üstün yetenekliler konusu son derece millî ve stratejik bir konu bana göre yani bunları keşfetmek, eğitmek, ilgili ortamları hazırlamak, yetiştirmek yeterli değil bunların izlenmesi gerekir ve başarılı olabilecekleri alanlarda da istihdam edilmeleri gerekir. Dolayısıyla bu gerçekten bir millî politikadır, millî eğitimi değil ülkemizi ilgilendiren bir konudur. Bu sınavlarla ilgili kaygılarımı ifade etmişim, mevcut ölçme, değerlendirme sistemlerimiz maalesef yetenekleri ölçmede yetersizdir ama tabii ki kapasitenin sınırlı olduğu, talebin çok yoğun olduğu bir durumda bu yöntemlerden başka seçme yönteminiz de olamıyor. Yani öğrencilerle bireysel görüşmeler, açık uçlu sorular, ne bileyim, farklı yeteneklerini ölçmeye dönük birtakım ölçme değerlendirme yöntemleri elbette kullanılmalıdır ancak çok yoğun bir öğrenci talebinin olduğu ortaöğretim kademesinde ve yükseköğretim kademesinde mevcut kapasiteye göre, efendim, seçme yapabilmek için zorunlu olarak maalesef bu tür sınavları kullanmak durumunda kalıyoruz.

BAŞKAN – Hocam, 10' uncu maddeyi kime tavsiye ediyorsunuz?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, tabii, bu Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim...

BAŞKAN – Kendi kendinize mi tavsiye ediyorsunuz Hocam?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Ama yani bunun imkânlarını tartışmak lazım tabii ki, mümkün mü yani bu kadar genç nüfusun eğitim talep ettiği bir ülkede sizin onlara sunabileceğiniz fırsatlar sınırlı ise bir şekilde seçme yapmak durumundasınız.

BAŞKAN – Hayır, hayır, anladım da maddeler hep şöyle geliyor ya “düşünülmalıdır, yapılmalıdır, gidilmelidir” de kime tavsiye ediyorsunuz bunları? Yani çoğu zaten değil mi millî eğitimin içinde, YÖK' ün içinde çözülmesi gereken şeyler. Dün de başka bir belge okuduk da hani biz medet umarken onlar da başkasından medet umar durumda olunca akşam espri olmuştur. Şimdi, burada da yapılmalı, edilmeli deyince...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Yani bunlar tabii, el birliğiyle yapılacak şeyler sadece şu ya da bu kuruma...

BAŞKAN – Mesela, burada, bu 10' uncu maddede kiminle iş birliği düşünüyorsunuz?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Burada bir boyut SBS konusu Millî Eğitim Bakanlığını ilgilendiriyor tabii ki. Yani millî eğitim, ÖSYM, YÖK bu konularda fikir teatisinde bulunuyorlar, tartışıyorlar.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Millî Eğitimle zaten tartışıyoruz.

BAŞKAN – TÜBİTAK rol alıyor mu buralarda?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Tabii.

BAŞKAN – Devam edelim Hocam.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Evet, bizim sunularımız burada bitiyor. Bundan sonrasında sorularınız olursa onlara cevap verebiliriz.

BAŞKAN – Buyurun.

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Hoş geldiniz. Bugüne kadar gelen yetkililer içerisinde bir sürü sunumlar gördük ve ben şuna karar verdim: Üstün yeteneklilerle ilgili sınıflandırma yapılırken belki de biz hatayı en başta yaptık yıllarca yani onları özel engelli çocukların, ihtiyaç hisseden çocukların sınıfına, kapsamına soktuğumuz için onlar hep ihmal edildi çünkü diğerleri öne alındı ve onlar hep ihmal edildi bence. Şunu size sormak istiyorum: Siz de onları, üstün yetenekli çocukları bu grubun içerisinde ayırıp başka, onlara ait bir grup oluştursak daha iyi olmaz mı? Bir.

BAŞKAN – Bunu YÖK' e mi soruyorsunuz?

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – YÖK' e kişisel fikirlerini soruyorum.

BAŞKAN – Fakülte altında farklı bir...

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Tabii ki, tabii ki.

İkincisi: “2007’den itibaren öğretmen yetiştirilirken programlara özel eğitim dersi konulmuştur.” dediniz. “İki saat şeklinde.” dendi, değil mi?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Evet, bütün eğitim fakültelerinde.

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Bu iki saat haftalık iki saat mi, günlük iki saat mi?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Haftalık.

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Yine YÖK’e soruyorum: Bunun ne kadar yetersiz olduğunun farkındasınız mı mutlaka değil mi? Geliştirilmesiyle ilgili ne düşünüyorsunuz ve geliştirilirken bu dersin muhteviyatına da neleri koymanız gerektiğiyle ilgili bir stratejiniz, bir planınız var mı? Bu planınız ve stratejiniz varsa kimlerle istişare hâlinde oldunuz? Ve “Kadro yok.” diyorsunuz. Bu kadro yok noktasının nasıl çözülmesi gerekir beraberinde? Şimdilik bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Hocam.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, yetenek grupları oluşturma konusunda pedagoglar arasında farklı görüşler var yani birisini diğerine üstün görmek ne kadar mümkün, onu takdirinize bırakıyorum. Yani genel eğilim dünyada bireylerin bir arada karma eğitimle eğitim görmeleri ancak fırsatların artırılması yani yeteneklerine göre öğrencilere ekstra fırsatlar sunulması, üstten ders alabilme, işte, özel olarak ödevlendirme, proje yaptırma gibi farklı uygulamalarla bunların geliştirilmesi tercih edilmekte. Yani ben şahsen bu tür ayrımın elitist bir eğitim anlayışına dayandığını düşünüyorum. Dolayısıyla ben taraftar olmuyorum yani bu şekilde...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Şimdi, Sayın Milletvekilinin sorusunda şu da vardı Hocam: Engelli dediğimiz öğrencilerle aynı şemsiye altına konması olumsuz.

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Engelliler kapsamı içerisine özel yetenekli çocukları aldığınız zaman böyle çocuklar ihmal edilmiş noktada kalıyorlar. 2007’ye kadar ders bile konmuyor öğretmen yetiştirmeyle ilgili.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Yani ana bilim dalının bile engelli öğrencilerin altında veya onun yanında bir kategori olarak değerlendirilmesini ben yerinde bir değerlendirme olarak görüyorum.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, bizim okullarımız genelde normal öğrenciler için tasarlanmıştır. İşte, son zamanlarda...

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Onlar anormal değil ki.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – ...okullarımızı özel eğitime muhtaç çocuklara uygun hâle getirmeye çalışıyoruz ortamlar olarak. Dolayısıyla özel eğitim dediğimiz eğitim normalde şu öğrenciler olarak tanımlanabilir mi?

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Tanımda hata var Sayın Başkan, tanımlarken bu çocukları baştan hata yapıyoruz zaten. Bu hatanın düzeltilmesi için bir planınız var mı?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Özürlü değil, özel eğitim efendim, yani özel eğitim özürlü eğitimi demek değildir yani özel ilgiye muhtaç...

BAŞKAN – Hayır Hocam, sizin böyle bir tanıma değiştirmek gibi bir şeyiniz var mı YÖK olarak? “Biz bu tanıma değiştiriyoruz.” deme şeyiniz var mı? Yok, değil mi?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Yok, hayır, ana bilim dallarını değiştirme yetkisi bizdedir.

BAŞKAN – Ana bilim dallarını değiştirirsiniz, bir kavramdan bahsediyoruz.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Şimdi, buradaki efendim, dikkat ederseniz üniversitelerde işte, eğitim fakülteleri yeniden yapılandırılırken ana bilim dalları dediğimiz dallar oluşturulmuş yani zamanında o akıl ve iradedir onu üstün zekâlı öğrencileri engelli öğrencilerle aynı kategoride değerlendiren. Biz rahatlıkla bir çalışma yapıp başka bir ana bilim dalı olarak değerlendirebiliriz.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, şöyle açıklayayım...

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Değerlendirilmesi de gerekli.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Hayır, bana bir arkadaş dedi ki: “Özel yetenekliler ayrı bir bölüm olmalıdır, özel eğitimin dışında ayrı bir bölüm olmalıdır.” Özel eğitim alanında çalışan, üstün yetenekliler üzerinde çalışan bir

arkadaşım böyle bir öneri getirdi. Bizim fakültemizde özel eğitim bölümü adı altında bir bölüm var, bunun altında yer alan programları burada verdik slaytlarımızda zihin engelli, işte, görme engelli, işitme engelli, üstün zekâlılar öğretmenliği. Aslında, ben bu ifadeyi de tasvip etmiyorum kişisel olarak, üstün zekâlılar öğretmenliği diye bir program olmaz bana göre ama böyle konulmuş bu programın adı bundan önceki Yükseköğretim Kurulunda böyle bir program açılmış, burada birtakım dersler var ama bu alanı bitiren dediğim gibi neyin öğretmeni olacak? Yani burada bir belirsizlik var ve bu programı bitirenler ancak sınıf öğretmeni olarak atanabiliyor. Böyle bir öğretmenlik ataması yok.

RECEP GÜRKAN (Edirne) – “Bunu tasvip etmiyorum.” dediniz ya, siz neyi tasvip ediyorsunuz?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Yani ben bunun yerine belki, bu üstün yetenekliler öğretmenliği olabilir ama orada da yine atamada, istihdamda bir sorun olduğunu düşünüyorum. Böyle bir öğretmenlik ataması da yok bildiğim kadarıyla Millî Eğitim Bakanlığının 80 no.lu Kararı’nda.

BAŞKAN – Peki, tamam mı, bütün sorularınıza cevap aldınız mı?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Ben devam ediyorum. Bu iki saatlik ders 2007 yılında konuldu eğitim fakültelerinin müfredatlarına. Elbette, tabii ki “Bu yeterli mi?” Yeterli değil yani öğretmen adaylarına özel eğitimle ilgili yeterlikler kazandırma konusunda yeterli değil uygulamalarla desteklenmesi gerekir, tabii ki sadece teorik bilgi aktarımı değil bunun yanında elbette uygulamalı çalışmalar da yapılmalı.

Kadro eksikliği tabii ki, bir anda giderilebilecek bir konu değil maalesef. Yani ben 1989’da Anadolu Üniversitesi’nde özel eğitim doktora programına girmek için başvurmuşum. O zaman öğretimcim, yüksek lisansımı da tamamlamıştım eğitim bilimleri alanında, o doktora programına girememiştim. Yani Anadolu Üniversitesi’nde 1989’dan bugüne özel eğitim alanında doktora programları var. Bakmak lazım acaba o günden bugüne ne kadar öğretim üyesi üretmiş bu programlar? Maalesef çok da fazla üretmemiştir.

BAŞKAN – Lütfen aman aman Tülay Hanım, gözünüzü seveyim, karşılıklı konuşmaya girmeyelim.

Hocam, tamamlayın cümlelerinizi.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Kadro eksikliğimiz bu alandaki öğretim üyelerinin lisansüstü programlarda daha çok fazla öğrenciye imkân sağlamasıyla karşılanabilir. Yani bunun dışında başka bir yolumuz yok maalesef. Bu konuda son derece sınırlı bir kadromuz var maalesef.

BAŞKAN – Bitti mi Hocam?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Evet.

BAŞKAN – Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK YÜKSEL (Tokat) – Hoş geldiniz diyorum değerli hocalarıma öncelikli olarak.

Şimdi, Millî Eğitim Bakanlığında kadro olarak karşılığını belki bulamıyor olabilir yani şu anki mevzuatla ama bizim arazideki yaptığımız çalışmalarda artık özel okulların da üstün yeteneklilerle alakalı sınıflar açmaya başladığını ve yüksek lisansını bu alanda yapmış öğretmenleri transfer ettiğini görüyoruz. Bir taraftan mezun olup atanamayan öğretmenlerin sorununu konuşuyoruz, bir taraftan da böyle bir eksikliğin varlığını bizler Komisyon üyeleri olarak tespit etmiş durumdayız. YÖK bu anlamda bu eksikliği görerek lisans programları açmayı düşünüyor mu? Çünkü Millî Eğitim Bakanlığı da inanıyorum ki zaman içinde bu öğretmenleri oluşacak olan rapor sonucundaki sınıflarda -belki ayrıştırılmış, kaynaştırılmış ayrı bir konu, ona şu anda girmek istemiyorum ama- özel sektörde de artık özel okulların da bu anlamda yatırım yaptığını, bu anlamda sınıflar oluşturduğunu ve öğretmen istihdamının açığıyla karşılaştığını görüyoruz. Gençlerimiz atanamıyorsa eğer fen bilgisi öğretmenliği açmak yerine ya da fen edebiyat fakülteleri açmak yerine üstün yeteneklilerle alakalı lisans eğitimi programlarını açmak hem öğrencileri mutlu eder hem atanacak olan öğretmenleri mutlu eder hem de sistemi daha düzenler diye düşünüyorum. Bu konuda bir çalışmanız var mı, onu öğrenmek istiyorum.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, ben az önce bu konuda kişisel kanaatimi belirtmiştim. Bu konuda lisans programları yerine lisansüstü programların açılmasının daha uygun olacağını düşünüyorum. Bu lisansüstü programlara da her alandan öğretmenlerin, çeşitli branşlardan öğretmenlerin başvurabilmesine fırsat sağlanması gerektiğini düşünüyorum.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Şimdi, bu konuda ben de bir şey söylemek isterim. Şimdi, bu lisansüstü yaklaşımının şöyle yararları oluyor: On yedi yaşındaki çocukların seçimleri ve tercihleri çok başka bir dünyanın tercihleri. Hâlbuki bu tür alanlar -bunu biz birçok alanda Türkiye’de teşvik ediyoruz- normal bir eğitim fakültesini bitirmiş bir öğrencinin herhangi bir branştan sonra bu konunun farkına varıp yirmi iki-yirmi beş yaşları arasında üstün zekâlılar gibi konularda yüksek lisans yaparak o

alanda öğretmenlik kazanması çok daha bilinçli oluyor, mutsuzlukları, yanlış tercihleri de önüyor ve çok sayıda da üretebiliyoruz çünkü ülkemizin sonuçta bir kapasitesi var on yedi yaşındaki çocuklarla ilgili ama yüksek lisans kapasitemiz ilanı haye.

BAŞKAN – Eğitim fakültesini özellikle mi kullanıyorsunuz? Diğer alan fakülteleri var üstün yetenekliler konusunda ki biz ısrarlıyız yani bir tarih dersine üstün yetenekli çocuklara tarihinin girmesini öneriyoruz, fizikçinin girmesini öneriyoruz. Eğitim fakültesini özellikle mi kullandınız? Alan fakülteleri de yüksek lisans yapmak kaydıyla...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Olabilir, fen edebiyattan, matematikten mezun olmuş, tabii.

BAŞKAN – Yani özellikle kayıtlara geçmesini istiyorum.

Mustafa Bey, buyurun.

MUSTAFA ATAŞ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Hocam, hoş geldiniz.

Biz Komisyon üyeleri olarak birkaç okul ziyareti yaptık. TEVİTÖL’de bir öğrenci bir şey söyledi, söz aldı. “Üstün yeteneklilerin sorunlarını tartışırken üstün yeteneklileri yetiştirecek hocalarımız var mı, yok mu?” diye bir soru sordu. Bana göre sözün bittiği yerd burası, Türkiye’nin temel sorunu bence bu. Şimdi, sunularınızda ve biraz önceki konuşmalarda şöyle bir ifade geçti: “Üstün yeteneklilerle ilgili bölümlerden mezun olanlar kontenjan veya kadro olmadığı için sınıf öğretmeni olarak atanıyor.” Şimdi, 2006-2007 yılından sonra aktif bir çalışma başlatılmış ama Türkiye’de üstün yeteneklilerle ilgili ilk çalışmalar 2000’li yıllarda başlamış. 2000’li yıllarda başlayan bir çalışmayla hâlâ YÖK yani üniversiteler ve Millî Eğitim Bakanlığı’nda bu kadroların atanamaması sorununun sebebi sizce kim? Yani YÖK ve Millî Eğitim Bakanlığı bir koordinasyon sağlayarak, birlikte bir çalışma yaparak bu alanların açılmasını sağlayamaz mıydı? Eğer bir yasal düzenleme gerekiyorsa bunun önü açılmaz mıydı? Bunun cevabını istiyorum, bir.

BAŞKAN – “Akademisyen yok.” dediniz, değil mi?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Evet, onun sebeplerini ben şey yapabilirim. Şimdi, tabii ki, millî eğitim sistemi içerisindeki öğretmen, o kadro teşkilatlarını bilemiyorum ama kendi alanım için şu yükseköğretim alanı için şunu söyleyebilirim: Bizim bu yaşadığımız öğretim üyesi eksikliği meselesi gerçekten biz de bu Komisyonunuz vesilesiyle tabii, bu dosyayı çalıştık ve fark ettik ki gerçekten endişe verici durumlarda. İşte, o yüzden bir yandan yurt dışına öğretim üyesi yetiştirme, bir yandan da yurt içinde ne yapalım da bu işi arttıralım diye bir ortak doktora programı projesi üzerinde çalışıyoruz. Bunu biz birçok alanda hukuk, psikoloji, iletişim, hemşirelik, şu anda Türkiye’de mizde kritik olarak artık doktora yaptırılmayacak düzeylere gelmiş alanlar var, inanılır gibi değil ama. Diyebilirsiniz ki: “Bunun sorumlusu kim?” Şimdi, bazı şeyler var ki sorumlusundan ziyade niçin yeterince teşvik göstermedik diye yaklaşmak lazım çünkü sonuç olarak bizler bu programları açmışız, bu doktora programları devam ediyor, master programları devam ediyor ama bir üniversiteyi bitirmiş bir gencimizi zorlayamıyoruz tabii yani gideceksin, şu alanda illa doktora yapacaksın diye. Bu alanlarda ancak teşvikler geliştirebiliriz. Biz şimdi bunun üzerinde çalışıyoruz. Yani normalde tabiri caizse bir serbest piyasa var bu yüksek lisans ve doktora eğitimlerinde. Öğrenci hangi alanda uzmanlaşmak istiyorsa ona yöneliyor, hangi alanda iş bulma umudunun, akademisyenlik umudunun daha ileri olduğunu görüyorsa o alana yöneliyor. O bakımdan doğrudur, bir zaaf var ama bu zaafı kapatmak için elimizden geleni yapacağız.

MUSTAFA ATAŞ (İstanbul) – Sorunun devamı var benim buradan hareketle yani YÖK’ün Türkiye’nin ihtiyaçlarına göre alanlar açması veya ihtiyaçlara göre mezuniyet vermesi yönünde bir planlaması, kariyer planlaması YÖK’ün görevi değil midir? Öğrenmek için soruyorum, değildir veya...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Ben bir vatandaş olarak da bunu gerekli görüyorum fakat bu malumunuz kalkınma planları...

MUSTAFA ATAŞ (İstanbul) – Şu cümlemi tamamlayayım Hocam izin verirseniz.

Şimdi, hepimiz biliyoruz ki, toplum da biliyor ki Türkiye’de ihtiyaç olmayan alanlardan binlerce mezun veriliyor ve işsiz olarak sokaklarda geziyor ama ihtiyaç olan alanlarda da mezun vermediği için toplumumuz veya çocuklarımız, gençlerimiz maalesef ihtiyaçlarına cevap verecek yetişmiş eleman bulmakta zorlanıyor. Başka bir okula gittiği mizde de şunu gördük: Öğrencilerle konuşurken buradan sonrasında ne düşünüyorsun? 10 tane öğrenciyle konuştuk, 8 tanesi yurt dışına gitmeyi düşünüyor. Neden? Üniversitede benim alanımla ilgili bölüm olmadığı için ben yurt dışında okumayı tercih ediyorum. Beyin göçü bu şekilde yapılırken YÖK’ün bu ihtiyaçları karşılayacak alanlar açması görevi değil midir?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Sayın Vekilim, bu şöyle bir çıkmaz: Nitelikli öğretmeniniz olduğu için lisans kontenjanlarınızı arttıramıyorsunuz veya yeni bölümler açamıyorsunuz. Yani ikisi o kadar birbirine bağlı ki biz hani ülkenizde

yetişmiş insan gücü oluşmamış, doktora alanında, o oluşmadığı için de aslında şeyi attiramıyorsunuz yeni bölümler açma kapasitesiniz yok çünkü her yeni bölüm için  tane doktoralı insana ihtiyaınız var, bu bir açmazı görüyoruz ama bunun iki yolu var; birtakım teşvik sistemleri geliştireceğiz, daha çok insanın bu alanda doktora yapması için teşvik edeceğiz. Çünkü lkemizde bir şey yok, mecburiyet yok, sen şu alanda yapacaksın diye, gençler hr iradeleriyle yöneliyorlar doktora alanlarına. İkincisi de yurt dışına, asıl teşvik orada, bu seneden itibaren artık ciddi bir artışla daha çok ocuğumuzu Amerika'ya, işte, İngiltere'ye, Fransa'ya, Almanya'ya nerelerde gelişmişse bu alanlar çalışıp göndermeyi planlıyoruz.

YK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET şIşMAN – İzin verirsiniz ben de birkaç cümleyle cevap vermek isterim. YK ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında biz koordinasyon sağlamaya çalışıyoruz, ğretmen yetiştirme çalışma grubumuz var bizim Yükseköğretim Kurulu bünyesinde. Burada eğitim fakültesi dekanlarımız var, 5 tane dekanımız var, Millî Eğitim Bakanlığının da üst düzey yöneticileri var, Talim Terbiye Kurulu Başkanı, Müsteşar Yardımcısı, İnsan Kaynakları Genel Müdürü. Dolayısıyla ğretmen yetiştirme programlarını biz bu çalışma grubunun nerileri doğrultusunda, onların alacağı kararlar doğrultusunda gözden geçiriyoruz. Son, yakın bir zamanda da bildiğiniz gibi eğitim fakültelerinde bazı ikinci ğretim programlarını kapattık. Öğretmen ihtiyaı olmadığı için çok fazla sayıda ğretmen adayı olduğu için kapattık, sertifika programlarına bir kısıtlama getirdik.

Dolayısıyla burada, tabii, bir tercihle karşı karşıyız. Biz isteyen herkese yükseköğretim görme fırsatı sağlayacak mıyız, yoksa ülkenin insan gücü ihtiyaına göre bir katı planlama yoluna mı gideceğiz? Bu ciddi bir tercihtir. Sosyal devlet herkese öğrenme fırsatları sağlamakla yükümlüdür. Dolayısıyla biz Yükseköğretim Kurulu olarak istihdam da tabii ki önemli ama talep eden herkese yükseköğretim fırsatları sağlamak için çaba gösteriyoruz. Tabii, istihdam daralması sadece belli alanlarda değil pek çok alanda gündemde yani öğretmenlikle ilgili programlara baktığımızda belli alanlarda bizim ğretmen ihtiyaımız had safhada. Özel eğitim, rehberlik ve psikolojik danışmanlık, okul öncesi şu anda karşılıyor. Yani diğer alanlarda hemen hemen Millî Eğitim Bakanlığının ihtiyaını yıllarca karşılayabilecek ğretmen adayı piyasada var, 300 bin dolayında ğretmen adayı var. Bunun yanında bir taraftan da işte, ğretmen...

BAşKAN – ğretmen adayı demek yerine eğitim fakültesi mezunu, iktisat fakültesi mezunu, işletme mezunu gibi, hukuk mezunu gibi Hocam...

YK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET şIşMAN – Neden demeyelim efendim?

BAşKAN – Hepsi aday olabilir, sokakta her mezun ocuk devletin açtığı kurumlara aday... Siz Eğitim Fakültesi Dekanlığından geldiğiniz için mutlaka ğrencilerinizi kayıracaksınız ama yok yani tasvip etmiyorum.

MUSTAFA ATAş (İstanbul) – Hocam, şunu öğrenmek istiyorum en son olarak: YK'n Türkiye'deki üstün yeteneklilerle ilgili sorunları çözme, onların geleceğini aydınlatma yönünde bir gündemi var mı, yok mu? Sunumunuzda gördük, engellilerle ilgili, zrllerle ilgili bir sürü bölümler var, bir sürü çalışmalar var ama üstün yeteneklilerle ilgili aynı duyarlılığın olmadığını gördüm. Yanlış mı düşünüyorum, yanlış mı gördüm?

YÖK BAşKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Sayın Vekilim, kritik eşik ğretim yesi eksikliğidir. İşte, o fark edilmediği noktadan itibaren...

MUSTAFA ATAş (İstanbul) – Yani gndeminizde varsa üstün yeteneklilerle ilgili, bir şey demeyeceğim.

YÖK BAşKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Var.

Kritik eşik doktoralı ğretim yesi eksikliğidir, onun için, işte, 1416'ya bu sene 50'ye kadar kontenjan ekliyoruz, yani yurt dışında doktora yapılınsın diye, çünkü takdir edersiniz ki doktora üretmek kolay bir süreç değil.

MUSTAFA ATAş (İstanbul) – Bu belki sizin önünüze gelen bir sorun olarak, ama hiç olmazsa sizin döneminizde bu sorunları açacak bir planlama var mı yok mu?

Teşekkür ediyorum.

BAşKAN – Siz daha önce istemiş miydiniz?

Hocam, buyurun.

şİRİN NAL (İstanbul) – Sayın Hocam, hoş geldiiniz.

şu anda anladığımız kadarıyla çok limitli bir rolnz var üstün yeteneklilerin eğitimi konusunda. Tabii, bu komisyon çalışmaları sonucunda biz bir yeni yapıya ulaşacağız. Bu yapı içerisinde ilave hangi rolleri almak istersiniz? Bu konuda bir şeyler söyleyebilir misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, anlayışı bir netleştiririm de konuşma ona göre gitsin.

Şimdi, çağırdığımız arkadaşların çoğunluğu yeni göreve gelmiş arkadaşlar -görev değişiklikleri olunca- onlar da bizimle birlikte hayallerini paylaşıyorlar, onlar da bizimle birlikte hayallerini paylaşıncı biz de ilerleme kaydedemiyoruz.

Araştırma komisyonu, sorularını, kurumlara “Böyle bir planınız var mı? Falanca şey eksikliği niye göremediniz? Görmekteki engelini neydi? Hangi organlarınız çalışmadı ki bunlar gitmedi?” Çünkü bir şeyi tamamlamak üzerine olur, ama arkadaşlarımız da doğal olarak kendi arzularını -ki arzuları komisyonun arzularıyla örtüşüyor- paylaşacaklar.

Onun için, bence net net sorun. Mesela “Neyi yapmak istiyorsunuz?” falan diye sorduğunuzda, karşı tarafta da belli ki bir boşluk var zaten, o boşluk olduğu için gidiyor. Yani bu konuşmalarda, mesela bizim memleketin ihtiyaçlarını yirmi, otuz sene sonra falan karşılanacağı ortada, ihtiyaç bugün. Eğer zaten bugüne kadar düşünülmemişse, hani bundan sonra düşünülse de otuz sene sonra siz yaşarsanız hayata geçmiş olacak. Onun için, sorular öyle gelirse, hem arkadaşları zorlamış oluruz hem de kayıtlara geçmesi lazım, yani eksik, kayıtlara geçmesi lazım.

Mesela o soruyu şöyle sorsana: “YÖK olmazsa ne eksik kalır memlekette diye?”

Buyurun Hocam.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Şimdi, efendim, YÖK, tabii, geçmişte bir şey taşıyor, bir vesayetçi rejimlerin hep aracı ve aracısı konumuna getirilmiş, ama bir planlama ihtiyacı var.

BAŞKAN – Var değil mi Hocam?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Kesinlikle var.

BAŞKAN – Yani her şeyi yeniden konuşacağız biz burada, konuşurken ona göre konuşalım.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Yani 2023 hedefleri bakımından da düşünüldüğünde var, fakat, şimdi, burada, bir ülkemizin ihtiyaçları var, bu alanda, yani genel eğilim, bu sadece YÖK için değil, genel olarak baktığımızda bir istihdam planlaması maalesef yok ülkemizde. Sadece mezun sayıları arttığında, eğitim fakültesi gibi, maden fakültesi gibi, orman fakültesi gibi alanlarda mezun sayıları artıp da işte, birtakım talepler kamuoyunda dile getirilmeye, iş bulamıyoruz gibi talepler dile getirilmeye başlayınca, genellikle bizler o alanlarda kontenjan azaltmaya başlıyoruz. Bazı alanlarda ise dediğim gibi, hemşirelik, psikoloji, hukuk gibi bazı alanlarda ise yine zaman içerisinde görüp hemen müdahale etmeye başlıyoruz, fakat ben bunu muhataplarımla konuştuğumda, Türkiye'deki farklı kurumlara -işte, eski Devlet Planlama Teşkilatı da dâhil- bana şu söyleniyor genellikle: Bu 20'nci yüzyılın bir geleneğiydi, her alanda, işte, benim kaç ormancıya ihtiyacım var, kaç veteriner ihtiyacım var, 21'inci yüzyılın dünyasında böyle bir planlama yapmak mümkün değil. Kritik olmayan, kamu fonlarının pahalı olarak kullanıldığı alanlar dışında, yani doktorluk, diş hekimliği, eczacılık gibi ve buna bir dizi katılabilir, bu alanlar dışında planlama yapmak çok anlamlı değil, yürümez de.

Bunun yerine 21'inci yüzyıl bize şunu emrediyor: Herkes mutlaka bir dört yıllık yükseköğretimden geçecek, ondan sonra yüksek lisans eğitimleriyle -tezli veya tezsiz- işte, hayat boyu öğrenme tarzı programlarla başka alanlara yönelecekler. Bir alanda talep fazlası, arz fazlası oluşmuşsa, yüksek lisans programı ve hayat boyu öğrenme programlarıyla, farklı sertifika programlarıyla o yeni alanlara yöneleceğiz. Böyle bir cevapla karşılaşıyorum, çünkü bu bizi de doğrudan ilgilendiren bir mesele. Bilemiyorum, izah verici oldu mu?

BAŞKAN – Sayın Vekilimin sorusu...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Açıkça söylemek gerekiyor ki...

Şimdi, biliyorum, aslında bizim zihnimizde bir şey oluşuyor, sizler bir araştırma komisyonunuz ve doğal olarak geçmiş sorguluyorsunuz. Hâlbuki bütün çalışmalarımızda biz de bir komisyon kuruyoruz, mevcudu sorgulayıp gelecekte ne yapabiliriz diye bakıyoruz. İtiraf edeyim, biz buraya gelirken de... Yani biz sizin çalışmalarınızın sonuçlarını kesinlikle politikalarımıza yansıtacağız, çünkü biz biraz da öyle algılıyoruz sizin çalışmalarınızı. Yani bu alan önemli bir alan, sizin bulgularınız ve politika önerileriniz, dediğim gibi bizim için de yol gösterici olacaktır.

BAŞKAN – Hocam, ama şunu bize söyleyin, paylaşın ki biz de rahat edelim. Daha önce iki araştırma komisyonunda, hem YÖK'ten arkadaşlarla hem Millî Eğitim Bakanlığında arkadaşlarla birlikte olduk ve gerçekten önerilerimizin çoğu da hayata geçti, ama bir kurum kendi kendine de düşünebilir, düşünebilmeli. Nedir, oraya atanan insanlar gece uykusu kaçan insanlar değil mi yani? Bir sürü insan çalışıyor, bir sürü akademisyen, bu akademisyenler de üniversitelerden geliyor, yatmaya mı geliyorlar oraya? Yani biz de uzaydan gelmedik. Bizim gördüklerimizi onlar da görüyor, bizim uykumuz kaçıyor onların da kaçması lazım. Yani göreve atandıktan sonra orada nasıl bir ruh hâli oluşuyor ki herkes birden yatıp uyuyor. Yani affınıza sığınıyorum, tabii ki yatıp uyumuyor ama, mecazi olarak

söylüyorum, yani ne oluyor ki hızlı hızlı yapılması gereken şeyler yapılmıyor. Bunları da paylaşın bizlerle, yani söyleyin bize, paylaşın, gözünüzü seveyim...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Peki, o zaman açık kanaatimi söyleyeyim, şu anda...

BAŞKAN – ...biz de buradan Cumhurbaşkanına, Başbakanına, ilgili kurumlara diyelim ki “Kardeşim, atadığınız adamları biraz gece uykusu kaçan adamlardan atayın.” falan diyelim.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Şu anda 2547 sayılı Yasa, yani YÖK’ü ve yükseköğretim sistemimizi düzenleyen yasa çıkarılırken, Türkiye’de 28 tane üniversite varmış. O dönemki vesayetçi anlayış doğrultusunda da bu üniversitelerin senatosundan geçen her karar YÖK’te onaylansın gibi bir anlayışla bu yasa yapılmış.

Şu anda 170’e yakın üniversitemiz var, 166’yı bulduk, şu anda yüce Mecliste de zannedirim 4 tanesi bekliyor, 170 olacak ve bize yeni talepler geliyor, özellikle vakıf üniversitesi bağlamında.

Şu anda Kurumumuza her ay 10 bin evrak girmektedir, bunların hepsi de üniversitelerden karar verilmek üzere gelen evraklardır. Artık 2547’nin rasyonelitesi kalmamıştır, anlatabiliyor muyum? Yani böyle her üniversite senatosunun şeyini tartışıp, “Evet, sen bu programı açacaksın, sen kimya açacaksın, sen ormancılık açacaksın.” gibi bir şeyle sistem artık işlememektedir. Yani, asıl sebep, makro sebep budur, mikro çok sebep sıralanabilir.

BAŞKAN – Bu elbiseye sığmıyorsunuz.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Yapılacak şey, yeni çağdaş bir düzenlemeyle, belli bir olgunluğa erişmiş tabii, senatosu, yönetim kurulu, iç akademik ve idari kurulları oluşmuş, olgunlaşmış üniversitelerimize, mesela İstanbul Üniversitemize yetkileri verip, ihtiyaç alanlarda kolayca program açma, kolayca öğretim üyesi yetiştirme, kolayca yüksek lisans, doktora programı açma yetkilerinin verilmesi ve tabii ki her Avrupa ve Amerika sistemlerinde olduğu gibi çıktı denetimi yapılması. Yani bu yeni bir yükseköğretim yasasıyla, aslında bu sizin bahsettiğiniz o yavaşlamalar, tıkanmalar, görülmeyen alanlar, dediğim gibi 10 bin evrakın girdiği ve 8 bin ana bilim dalının olduğu, her yıl 900 bin kontenjanın birer birer tespit edildiği bir sistemde bu tür karanlık noktaların, gri alanların, yani işte, görülemeyen, unutulmuş alanların...

BAŞKAN – Yani muameleata boğulmuş kurum diyorsunuz. Aldınız mı Sayın Vekilim cevabınızı? Tamam.

Buyurunuz.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Hocam, hoş geldiniz.

İpek böceği, ipeğin asıl maddesi olan kozayı üretirken kendisini yok etme pahasına bizim insanlarımıza ipeğin asıl maddesini üretir. Elbette ki biz kendimizi yok etme pahasına değil, buradaki yok etmeyi mecazi olarak şöyle söylüyorum, yani “Ben bu işi yaparsam, ben buradan giderim.” düşüncesiyle değil, çok kararlı, gözü pek insanlara ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Mesela bu Komisyona başladığım gün, Türkiye nüfusunun binde 4’ünün tespiti olarak üstün zekâlı ve yetenekli olduğu söylendi, sonra yüzde 12’ye kadar çıktı, şimdi de YÖK dedi ki “Yüzde 2 ile yüzde 3 arası.”

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Bu alanda uzman olan bir hocamız kendi kişisel kanaatini söyledi.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Hocam, sizin yanınızda olduğu için, benim YÖK görevlisi var karşımda ve bu da 300 ila 500 bin öğrenci eder, ama sizin bize sunumunuzda, üstün zekâlı çocuklarla ilgili mevcudun 66, kontenjanın da çok iyimser bir ortamda 78 olduğu söylendi.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Öğretmen, tabii, öğretmen adayı.

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Ama bu 300 ila 500 bin de üstün yetenekli ve üstün zekâlı çocuk potansiyeli var, sizin tespitinize göre. Kaldı ki bu tespit de anormallik yok mu? Yani benim elimde bir yol haritası yoksa, ben nasıl bir öğrenci kontenjanını belirleyeceğim, bir.

Bu potansiyel varsayım olarak elimde varsa, işte, TÜİK var, YÖK var, TÜBİTAK var, önce biz uğraştığımız kişinin kaç kişi olduğunu bilemiyoruz, nasıl tespit edeceğimizi bilemiyoruz ve sonunda da eğitim fakültelerinde dekanlık yapmış hocamız diyor ki “Bizim özel eğitilmiş öğretmene ihtiyacımız var.”

O zaman soru, “Eğitim fakülteleri kapatılsın.” diyen bir hocamız geldi, buna katılıyor musunuz? “Eğitim fakültelerinde bazı bölümleri kapattık.” diyen hocam, iyi de eğitim fakültelerinin bir bölümlerini kapatan hocamız, dekanımız, özel eğitimde öğretmen ihtiyacımız var, bu öğretmen ihtiyaçlarımızı niye yetiştiremiyoruz?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, ben o rakamları Özel Eğitim Genel Müdürümüzden rica etmiştim...

BAŞKAN – Biz biliyoruz onu.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Siz onu dinlediniz burada, yani bizim elimizde bununla ilgili bir istatistik yok, çünkü...

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – İşte, güzel mevzu burası, buradan başlıyor, elinizde bir istatistik yoksa, nasıl bir istihdam oluştu?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – “Tahmin edilmektedir.” dedik efendim, yani bu rakamı kesin bir rakam olarak vermedik...

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – İşte, ben şunu söylüyorum Hocam, affına sığınarak söylüyorum: Eğer benim elimde bir öğrenci portföyü, yani portföy derken, yani üstün zekâlı...

BAŞKAN – Bizden önce YÖK bilmiyorsa bunu yapamaz zaten demek istiyorsunuz?

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Yani demek ki öncesi de bilmiyor, kendileri de bilmiyor, nasıl planlama yapacağız o zaman? Yani ben yol haritamı neye göre çizeceğim, çantamda hiçbir şey yoksa, hiç olmazsa TÜİK’ten, hiç olmazsa TÜBİTAK’tan, biz bile buradan bir komisyon olarak bir araştırma istedik, yani araştırması olmayan bir kişi geleceği nasıl planlar?

Şimdi, bu benim iki tane hocam, ikisini de çok severim, gerçi Gökhan Hocamı önceden tanıyorum, ama kendilerinden de çok beklentimiz var, böyle deyince bizim moralimiz bozuluyor, bizim moralimizi düzelterek bir şey istiyoruz sizden.

Hocam, sonra seviye belirleme sınavlarının üstün yetenekliyi değil, normal öğrenciyi de tespit edemeyecek konumunu tespit etmiş bir YÖK, hâlâ LYS, bilmem ne, unuttuk sayılarını, SBS, YGS, LYS ne işe yarar diye soru soruyorum.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Şimdi, ben, tabii, burada millî eğitim sistemimizin bütün sorunlarına cevap vereceğim, bir vatandaş olarak saatlerce konuşabilirim, ben de veliyim, millî eğitim sisteminde iki çocuğum var ama, yani yükseköğretim alanı olarak baktığımızda, doğrudur, madem burada bir Millet Meclisi çatısı altında konuşuyoruz, böyle bir planlamamız yok, bizde zaman içerisinde taleplerle oluşmuş kontenjanlar.

Mesela size hukuk alanından örnek vereyim, şu anda Türkiye’de 200 bin öğrenci hukuk yazmış tercih listesine, düşünebiliyor musunuz? Ama hukuk çok özel bir alan ve bazı alanlarda hukuk fakültesi sayısından az hocamız var. İnşaatçı gibi değil, koca Türkiye’ye baktığımızda, ama çok çeşitli sebeplerle idare hukukçusu sayısı, birçok alanda hukuk fakültesi sayısından daha az, yani bunun için mesela muazzam bir enerji harcıyoruz, yeni programlar geliştirmeye çalışıyoruz, ama hani burada, dediğim gibi istatistiki metotlarla olmamış...

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Kozanın içerisine girelim ve kapatalım Hocam.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, izninizle, bu ülkede eğitimdeki başarısızlığın temel faturası hep öğretmene kesilir genelde, nitelikli öğretmen yetiştirilmesinin gereği belirtilir, ama öğretmen istihdamı söz konusu olduğunda, maalesef, bu ülkede birçok alandaki istihdam fazlası iş gücü hep bu alana yönelir ve geçmişte de pek çok insan, lisans mezunu pek çok insan öğretmenlikle ilgili hiçbir yeterlilik aranmaksızın bu sisteme öğretmen olarak girmiştir, 70’li yıllarda, 90’lı yıllarda binlercesi girmiştir. O zaman, biz bir karar verelim, öğretmenliği piyasada işsiz olan herkese mi açacağız, yoksa bu işin de bir okulu olmalı mı? Bana göre olmalı. Madem bir hukukçu hukuk fakültesinden yetişiyor, öğretmen de eğitim fakültesinden yetişir, yetişmelidir.

Dolayısıyla, o “Eğitim fakültesini kapatalım.” diyen dekana ben katılmıyorum, kesinlikle, şiddetle de karşı çıkıyorum, böyle bir şey olamaz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ne oldu, cevap aldınız mı?

Aslında tarihî bir söz söyledi, siyaset de öyledir, kurumlar da, kendinizi yok etme pahasına eğer hareket etmezseniz bir şey değişmiyor.

Yalnız şunu söyleyeyim Hocam, yani ikili konuşmalarda şaka ama, biz bir buçuk aydır çalışıyoruz, iktidar muhalefet, akademisyenlerden çektiğimiz kadar hiç kimseden çekmedik şu Komisyonda, hem zerre kadar bilgi alamadık hem ufkumuzu açmadılar hem bu memlekete ait... Hep mazeretleri vardı, paraları yok, kaynakları yok, onlar yok, bunlar yok ve durmadan onların birbirleriyle alan çekişmesinden konuyu tartışmaya fırsat bulamadık ve özellikle bu şey için söyleyeyim dün öğrendiklerimden sonra, üstün zekâlı çocuklar eğitiminde, birtakım PDR uzmanlarının kendilerini hekim rolüyle muayenehaneler açıp, hatta gelen çocuklara hasta muamelesi yapıp, tabii, doktor vizite ücreti alamadıklarından, oyun, sergi, kurs adı altında yer açtıklarını da bu arada bilgilerinize sunmak isterim.

Gönül Hanım, buyurun.

GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin) – Teşekkür ediyorum.

Demir Mustafa Bey'in sorduğu sorunun biraz da devamı olacak, yaklaşık, evet, bir buçuk aydır dinlediğimiz, hemen hemen çoğu kişiden aldığımız sonuçlara göre, üstün yetenekli ya da üstün zekâli öğrencilerle ilgili bence iki tane en büyük sorunuz var.

Bir, onları yetiştirecek öğretmen, ki ben kişisel olarak sadece üstün yetenekli çocuklarla ilgili değil, normal çocukların yetiştirilme aşamasında öğretmenlerle ilgili ciddi sıkıntımız olduğunu düşünüyorum ve sınav sistemi.

Hadi, SBS, millî eğitim diyoruz ama, üniversite seçme sınavında sizin de taraf olduğunuzu düşünüyorum. Yani bu çocukların -dün dinlediğimiz Hocamız da aynı şekilde- ve normal çocukların da bu şekildeki bir sınav sistemiyle seçilip, ona göre üniversiteye yönlendirilmesi. Tabii, ilerisinde istihdamdan tutun mutsuz üniversite öğrencilerine varıncaya kadar, çünkü büyük umutlarla üniversitelerde aileler çocuklarını zorluklarla okutuyor, bir an önce bitirecek işe ve arkasından birçok bunalımlar, birçok sosyal sorunlar ortaya çıkıyor.

Ben, direkt ve net olarak sormak istiyorum, dün de sordum, hemen hemen sorduğumuz her hocanın ortak fikri, şu an bizim bu çocukları yetiştirecek öğretmenlerimiz yok.

Şimdi, bir, her eğitim fakültesi mezunu öğretmen olabilir mi? Yani hadi KPSS'yi geçti, yani KPSS atamasıyla öğretmen almamız doğru mu? Her eğitim fakültesi mezunu öğretmen olma yeterliliğine sahip midir? Öğretmen olmanın kâğıt üzerinde, işte, sınavda şu kadar olması, işte, 86, 96, şu branşta bu kadara indi mi olmalı, yoksa başka kriterler mi getirmemiz gerekiyor? Acaba öğretme yeteneği var mıdır kendisinin?

Bir de tabii, sınav sistemi çok önemli. Yanılmıyorsam, üniversiteler bölüm açtıklarında sizlerden izinle oluyor, yani bu biraz daha araştırılıp, hem Türkiye vizyonu hem bölgenin hassasiyetlerine göre izin verilirse, çünkü tabii, her ilde artık üniversite var, biz de yakinen az buçuk artık bu işlerle uğraşır olduk ve maalesef, bir rektörün vizyonu, bakış açısı, birçok dengeleri gözetmeden bazen popülist, çünkü bir dahaki seçime maalesef göz dikip ona göre, yani işin ucunda yine makam var, o makamı koruma, göz boyama adı altında çocuklarımızın geleceğini hep beraber mahvettiğimizi düşünüyorum.

Anlaşıldı herhâlde, daha fazla bir şey söylemek istemiyorum.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Şimdi, ben size cevap vermeden önce bu yine kontenjan ve planlama vesilesiyle şeyi söyleyeyim.

Şimdi, ben "Planlama yok." derken şunu kastediyorum: Yani 2023 yılında Türkiye'nin kaç orman mühendisine ihtiyacı olduğu, zaten sadece Yükseköğretim Kurumu değil, dediğim gibi bütün belki farklı devlet kurumlarının birlikte yapması gereken bir şey, ama şu istatistik şu anda mevcut değil dediğim gibi, ancak mezun fazlası oluştuğunda veya darlığı oluştuğunda sisteme müdahil olup oynuyoruz, çeşitli yollarla, hem öğretim üyesi sayıları hem öğrenci sayılarıyla, ama üniversitelerden gelen yeni taleplerde kesinlikle o hassasiyetleri dikkate alıyoruz. Mesela yüzde 60 doluluk seviyesi olan branşlarda yeni şey açmıyoruz, çünkü onu açtığımız anda diğerlerinin doluluk oranları düşecek demektir...

GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin) – Ama Hocam öğrencisi olmayan bölümler var ve özellikle yeni açılan üniversitelerde rektör bölüm açıyor, orada öğretim görevlisi olarak alınanlar bile, bakın, inanın ki bir lisede öğretmenlik yapamayacak düzeydeki insanları biz öğretim görevlisi olarak, sırf o açığı kapatma adına alıp, bu şekilde okullarda üniversite öğrencilerine eğitim verir duruma geliyor.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Öğretim görevlisi işini ayrıca şey yapabiliriz ama, öğrencisi olmayan bölümler, belli bir doluluk oranının altında kalmış bölümlerde kesinlikle planlama yapıyoruz, yani o sizin bahsettiğiniz muhtemelen fizik, kimya, biyoloji bölümleridir, o da çok genel bir meseledir ülkemizde, bunun için de zaten büyük bir çalışma içerisindeyiz, yeni kontenjan vermiyoruz, yeni öğretim üyesi istihdamı yaratmıyoruz o alanlarda.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Ben izninizle öğretmen yetiştirmeyle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Efendim, tabii ki mevcut sınavlar yetenekleri, yeteneklileri ölçmede yeterli değil, Kamu Personeli Seçme Sınavı da aynı şekilde ne kadar yetenekli öğretmenlerin...

GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin) – Yeterli değil de ne yapacağız?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Evet, ne yapacağız?

Aslında öğretmen adaylarını fakülteye alırken, tabii ki uygun yöntemlerle seçmek gerekiyor. Finlandiya PISA sınavlarında dünya birincisi. O zaman ne var bu ülkede? Pek çok insan gitti, önce öğretmen yetiştirme sistemini inceledi Finlandiya'da, baktılar ki

öğretmen adayları çok titiz bir şekilde seçiliyor, yani sadece yazılı testler değil, mülakatlar, yetiştirmeleri, mesleğe yatkınlık, psikolojik testler vesair, pek çok şeye bakıyorlar. Yani biz geniş bir popülasyondan çok az olan kontenjanlara öğrenci seçmek durumundayız. Yani popülasyonumuz düşük olsa, belki alternatif yöntemler uygulayabiliriz.

GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin) – Öğretmenin psikolojisine bile bakılması gerekiyor her alanda.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Gayet tabii.

Alan yoklaması yapılmıyor Kamu Personel Seçme Sınavında, sadece pedagojik formasyon, işte, öğretmenlik meslek bilgisi bilgileri ve genel kültür bilgileri yoklanıyor. Şu anda Millî Eğitim Bakanımız, bundan sonraki Kamu Personel Seçme Sınavlarında alan yeterliliğini de yoklamaya dönük soruların yer alacağını ifade ettiler.

GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin) – Artı mülakat da konmalı.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Bence de, ama tabii, orada birtakım soyut durumlar da gündeme geliyor, yani bizde mülakat dedin mi başka şeyler akla geliyor, onun için de daha objektif, nesnel kriterlere ihtiyaç duyuyoruz.

BAŞKAN – Tabii, şimdi öyle bir şey ki haklı olarak bir sürü şey YÖK'te düğümleniyor. Belki Necati Beyin dediği gibi, "YÖK ne yapar?" diye sormak lazım.

Şimdi, öğretmen karakteri, şahsiyeti çok önemli bir şey. Bakın, özel okullar üç aşamadan geçerek öğretmen alıyor ve bir sürü özel okul "Öğretmen bulamıyorum." diyor, dışarıda da öğretmenlik yapmak isteyen bir sürü insan var. Niye? Onlar yeterlilikten geçmiyor. Öğretmenlik mesleği bir sürü meslek gibi çok karakterle yapılan bir şey. Bilgi dediğiniz şey bir avuç şey, normal bir zekâyı belirli bir sürede aktarabileceğiniz bir şey, ama karakter dediğiniz şey, kendi bedeniyle gelen bir şey.

Onun için, tabii, onlar yetiştirirken bir şey yapamaz ama, biz çocuklarımızı seçerken, kusura bakmasınlar, ne bulduklarını bize kalamasınlar artık.

GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin) – Ama yetiştirince de onlar da özel...

BAŞKAN – Şey diyorsun sen, üniversiteye alırken de çift aşamadan geçirsin diyorsun.

GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin) – Yani tabii, her isteyen eğitim fakültesine giremesin.

BAŞKAN – Yok, onu engelleyemezsin ama, öğretmen olmasını engellersin.

Buyurun Tülay Hanım.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Gökhan Bey, hoş geldiniz. Ben geç kaldım, biraz özür dilerim.

Ben, eğitim fakülteleriyle ilgili, biraz önce Sayın Başkanımızın da söylediği bir şeyi tekrarlamak istiyorum, onun üzerine de bir kurgu yapacağım.

İnsanları bir konuda meslek sahibi yapabilirsiniz ya da bilimi verebilirsiniz, o bilimin üzerine eğitmenlik, yani lisans matematik yaparsınız ama yüksek lisanslı öğretmen yaparsınız o kişiyi. Amaç bilginin doğruluğudur, yani eğitici yetiştirmek ile bilim adamı yetiştirmek arasındaki fark o. Temelde lisans bilimdir, yüksek lisans da o bilimcileri eğitimi yaparsınız, öyle olmalı diye arzu ediyorum.

Biraz önce Gökhan Bey söyledi "MEB'le görüşüyoruz." diye. Millî Eğitim Bakanlığıyla görüşüyorsak, on yıllık ve elli yıllık hedeflerimiz, eğitim politikalarımız belirleniyor mu, onu soracağım. Yani görüşüyorsanız, çünkü bu politikaları belirlersek eğer, belirlenen politikalar varsa, bununla ilgili eğitim kısmını siz halledeceksiniz.

Eğitim fakülteleriyle ilgili, fakülteye karşıyım, ama eğitimle ilgili bir modelleme kararı alıp bütün ülkede uygulamak yerine, bir noktada model fakülte çalışması yapabilir misiniz, diye soracağım. Bir modelleme sistemi var mı YÖK'ün?

Eğitimle ilgili bölümlerde, dünyada üstün yeteneklilerle ilgili ülkeler çalışıyor, bize deniyor ki "İsrail çok iyi, Amerika dışarıdan topluyor, Rusya çok iyi." YÖK olarak büyük ihtimalle bu konularda bilgileriniz vardır, yani çünkü oradaki üniversitelerin bu gruplar üzerindeki çalışma modellerini mutlaka tespit etmişsinizdir. Türkiyeyle ilgili özellikle onların eğitici yetiştirmelerindeki farklar neler? Yani biz Amerika'yı tekrar keşfetmeyeceğiz, uygulayan birileri varsa biz kabulümüz.

Bir Hocamız dedi ki bize: "Eğitim psikolojisi ve sosyal psikolojide bizim millî kitabımız yok, doktora tezimiz yok, bunlar hep çevirmeye gelir, başka kültürlerin eğitim psikolojisi ve sosyal psikoloji kitaplarıdır, öyle olunca da eğitim psikolojisi araştırması temeli olmayan bir ülke de eğitim modeli oluşturamaz." Bu konuda bir çalışma var mı, bir duyarlılık var mı, onu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Alalım cevapları, ondan sonra devam edelim.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – O şeye açıklık getireyim. Bizim bir öğretmen yetiştirme çalışma grubumuz var, eski adı farklıydı çünkü, Millî Komiteydi, o komiteleri değiştirdik, şu anda bir çalışma grubu var. Burada, hem hocam

gibi YÖK üyeleri, eğitim fakültesi dekanları hem de Millî Eğitim Bakanlığımızın bürokratları, Talim Terbiyenin ve diğer bürokratları var, işte, bütün bu çalışmalar burada yapılıyor, işte, Hocam şimdi onlardan bahsedecek.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, tabii, “Öğretmen yetiştirmeyle ilgili bir model çalışmanız var mı?” dediniz.

Efendim, dünyada öğretmen yetiştirmeyle ilgili tek bir model yok...

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – En başarılısını istiyorum. Yani tamam, şu ülke bu konuda çok iyi, en azından üstün yetenekliler konusunda bunlar çok iyi, onlar da böyle yetiştiriyor deyin, bana yeter.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Tabii, benim alanım üstün yetenekliler değil, özel eğitim değil, ben eğitim yönetimi, teftişi, planlaması ve ekonomisi ana bilim dalı öğretim üyesiyim.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Hocam, ben de mimarım ama fark etmiyor.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ MEHMET ŞİŞMAN – Benim özel eğitime ilgim, bu alanın uzmanı değilim yani, açık konuşayım, ben de arkadaşarımla, uzman arkadaşarımla görüşerek, efendim, bu konularla ilgili olarak onlardan edindiğim, okumalarından edindiğim bilgileri sizinle paylaşmak durumundayım.

Ben Millî Eğitimde de on yıllık öğretmenlik yaptım, her kademede çalıştım, ortaokul, lise, eğitim enstitüsü, yaklaşık yirmi beş yıldan beri de üniversitelerde çalışıyorum.

Bizim kendimize özgü birtakım öğretmen yetiştirme uygulamalarımız oldu, öğretmen okulları, eğitim enstitüleri, öğretmen yüksek okulları vesair vesair. İşte, Yükseköğretim Kurulu teşekkül ettikten sonra da eğitim fakültelerine dönüştü bu bütün okullar, eğitim fakülteleri kaynak oluşturdu ama bir tarafta da bizim alan fakültelerimiz var, fen-edebiyat fakülteleri, fen fakülteleri, edebiyat fakülteleri ve diğerleri. Bunlar da hini hacette öğretmen yetiştirmede hep kaynak oluşturmuşlardır birtakım sertifikasyon programları yoluyla. Ama, dünyadaki genel eğilimi söyleyeyim, OECD ülkelerinde alan öğretmenlerinin lisans, artı, yüksek lisans derecesine sahip olması gerektiği genel bir kabul görmüştür ve bu doğrultuda öğretmen yetiştirme programlarını güncellemektedirler.

BAŞKAN – Hocam, bir dakika, orayı açar mısınız?

Şimdi, alan öğretmenler yüksek lisans yapıyor, öğretmen yüksek lisans yapıyor eğitim fakültesinde eğitim üzerine. Eğer, tarih öğretmeni ise yüksek lisansını tarih üzerine yapması gerekmiyor mu?

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Şöyle, biz diyoruz ki tarihçi yetiştirelim...

BAŞKAN – Tarih öğretmeni ise tarih yok oluyor zaten, öğretmenlik diye bir alan çıkardılar, kendi kendine bir öğretmenlik...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Hocam tarih eğitimi üzerine yapar...

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Tarih bilgisi üzerine yapar, üzerine öğretmenlik formasyonu alırlar.

BAŞKAN – Görüyorum yüksek lisans tezlerini...

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Hocam, Allah aşkına böyle yapalım, yani matematik mühendisi yetiştirelim, eğitim formasyonu aldıralım.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Peki, o zaman şahsi görüşümü söyleyeyim.

BAŞKAN – Yaparsınız siz o görüş üzerinden, bilirim ben sizi.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Bu sadece bizimle ilgili değil, bütün ülkemizi ilgilendiren bir mesele ama bizler, Hocamla iki versiyonu tartışıyoruz şu anda. Yani, benim şeyim şu: Bu ülkenin öğretmen politikası için birakalım iktisadi idari bilimler mezunu veya eğitim fakültesi mezunlarını, ben mühendislik fakültesi mezunları da dâhil herkesin alan sınavlarına girmesini, yani matematik, kimya, biyoloji alanlarındaki sınavlara girmesini, mezun olduktan sonra en iyi matematik yapanın -velev ki maden mühendisliği öğrencisi olsun- en iyi matematik sınavını geçeni bir buçuk, iki yıllık bir pedagojik formasyon veya yüksek lisans...

BAŞKAN – Hocam, yan dal olarak verebilirsiniz eğitim fakültesinde. İki dalı aynı anda okuyabilir.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – O çocuk ama onu bilemez, maden fakültesinde okurken onun farkında olamaz.

BAŞKAN – Fark ettiğinde de yapabilir ama aynı anda yapabiliyorsa...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Ama, dünyadaki eğilime de uygun. Çocuk mezun oldu, en iyi matematik sorusunu yaptı diyelim, maden fakültesinden bile mezun olsa -çünkü ülkemizin öğretmen kalitesi ise maksat- bir buçuk, iki yıllık yüksek lisans eğitimi veya pedagojik formasyon veya bütün nasıl eğitici olacağına dair eğitimi alır, ondan sonra da atanır.

Ha diyeceksiniz ki o zaman “Bu kadar eğitim fakültesi mezunu, bu kadar fen-edebiyat mezunu ne yapacak?” Ülkemizde iktisadi idari bilimler modeli var, buradaki arkadaşlarımız da mezun olduklarında otomatikman işe girmezler, hedef koyarlar kendilerine, çalışırlar, işte muhasebesini iletirler bankaya girer, başka bir şey, idare hukuk çalışır idare hâkimliği için şey yapar. Yani, o yüzden sertifika programlarıyla, tezsiz yüksek lisans programlarıyla çok rahatlıkla bu mezunlarımıza da iş bulabiliriz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Kesinlikle katılıyorum. Bu eğitim fakültelerinden mezun çocuklar zaten tercih ederken, demin dedik ya, bir karaktere sahip zaten, herkes eğitim fakültesini tercih etmez, yine de eğitimle ilgili bir şeyi vardır. Yeni yapılan politikalar, sosyal politikalar, açılan alanlar, o kadar çok insan modeline ihtiyaç var ki. Hani demin size bir not yazdım, arkadaşlar merak etmişti, bir olağanüstü hâl ilan etmeniz lazım ve bu mevcut, üniversite bitirmiş insan kaynağını olağanüstü hâlle birer, ikişer yıllık ek eğitimlerle, bu süreli olabilir, çünkü bu ülkenin çok hızlı bir insan kaynağına ihtiyacı var. Biz on yıl hedeflerini, on yıl sonrayı falan, 2023’leri kuramayız bu insan kaynağıyla.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Tezsiz yüksek lisans programlarıyla...

BAŞKAN – Yetişmiş insan kaynağı anında, yani bu süreli olmalı, ilelebet de olmamalı. Nedir? Sosyal hizmet uzmanı. Sosyal hizmet uzmanlığından mezun olanlar ayağa kalkıyor “Vay, alanımıza kimseyi sokmayız.” Kardeşim, niye sokmuyorsun alanına kimseyi? Adam girdi mi, eğitimini aldı mı, sertifikasını aldı mı, neyse yani gereçlerini götürdü mü? “Vay, öğretmenlik alanına öbürkünü sokmam.” Niye kardeşim, bekliyor, harikulade öğretecek kabiliyeti var. Ha, senin yan dal olarak veya dediğiniz gibi bitirdikten sonra alarak bizim bu eksik insan gücünü kapatmak konusunda çok hızlı, yani acil bir eylem planına ertelemeyecek kadar ihtiyacımız var.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Hocamın modelin de ise, Hocamla bu konuda bir versiyonumuz var, orada da matematik alanları gibi alanlarda, yani orta ve lise şey. Hocam diyor ki: “İlkokul öğretmenleri mesela eğitim fakültesinde olabilir sadece çünkü o özel bir alandır.” Yani, ilk beş yıl, ilk dört yıl öğretmenleri doğal olarak eğitim fakültesi mezunlarının tekelinde olabilir ama diğer bütün branşlar temel alan sınavlarıyla herkese açıktır.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Yani, benim düşüncem şu: Fakülteler arası duvarları yıkmak. Yani eğitim fakültesini, fen-edebiyat gibi alan fakültelerinden tamamen soyutlamak gibi bir niyetim yok. Yani, alan eğitimi mutlaka alan fakültelerinde verilmelidir, bunu savunuyorum sonuna kadar, yani öğretmen adayları da dâhil olmak üzere alan bilgisini alan fakültesinde almalı.

BAŞKAN – Bravo, güzel. Tamam mutabıkız, alan fakültesinden almayı.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Yani, bilgiyi alacağız, uzmanlaşma, mesleğe sonradan yönleneceğiz. Yüksek lisansla mesleğe...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Ama, pedagojik formasyon, öğretmenlik meslek bilgisinin inşası söz konusu olduğunda, burada eğitim fakülteleri devrede olmalıdır efendim. Yani, alan fakültesi içinde eğitim...

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Hocam, dört yılda hem eğitim hem...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – İşte, o yüksek lisans eğitimlerini orada alsınlar.

BAŞKAN – Yüksek lisans tamam.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Bazen şöyle uygulamalar da olabiliyor: Fen-edebiyat fakültelerinde eğitim bilimleri pedagoji bölümleri vardı eskiden.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Biraz önce yine Sevgili Başkanımızın söylediği olağanüstü hâl ilanı gerekiyor. YÖK olarak yenisiniz, yani bütün görevliler yeni ama şu anki yapıya baktığımızda mevcut üniversitelerimizin ana dallarıyla yapılan çalışmalar ve çıkardığınız gruplar başarılı değil. Türkiye ortada, yani bilimden sanata, spora herhangi bir dalda başarılı değilsek sorun eğitim sisteminde.

Şimdi, biz hep Millî Eğitimi suçluyoruz, Sağlık Bakanlığın suçluyoruz her konuda ama sonuçta bu ekipleri yetiştiren, altyapıyı hazırlayan YÖK. Yani, siz yön veren grupsunuz, bu bilinçle, bu şeyle yaklaşırsa bu ülkeyi geleceğe taşıyacağım ve güçlendireceğim diye... Yani, yön veren, olgunlaştıran, bu ülkenin hayatta kalmasını sağlayacak olan sizin programlarınız. Eğer, bu programlarda biz hâlâ önümüzdeki on yılın, eli yılın programlarını yapamıyorsak bu ülke sıkıntıya girecek, ben o yüzden yalvarıyorum size. Lütfen, eğitimde başlayarak, çünkü sizin yetiştirdiğiniz herkes, doğum öncesinden başlayarak ölene kadar bizimle ilgileniyor.

Lütfen, yalvarıyorum size, eğer mesleki eksik ve dâhil olarak, yani herkes meslekte lütfen mesleki ahlaka da girerek -çünkü bir sorun var, bir ahlaksızlığımız var- o konuyu da her meslekte girerek ne olur duamızı alın, yoksa bu ülke yok olur.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, 1940'lı yıllarda öğretmen okullarının müfredatına baktım “muallimin meslek ahlakı” diye bir ders var ama şimdi bizim fakültelerimizde böyle bir ders yok.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Doktorun meslek ahlakı, mühendisin meslek ahlakı...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Konulmamış yani ama en kısa zamanda böyle bir dersin konulmasından yanayım. Yani, eğitim gerçekten...

HÜSEYİN BÜRGE (İstanbul) – Ben bir şey söyleyeceğim, az önce Başkanım dedi, ben de aynı konuyla ilgili söylediğim için söylüyorum, Yüksek İslam Enstitüsünde biz 1976'da girerken üniversite imtihanlarına girdik, kazananlar ayrıca Arapça, Kur'an-ı Kerim ve ilminin seçilerek alındığını hatırladım ben şimdi mesela. Biz Yüksek İslam Enstitüsüne seçilerek alındık, çünkü öğretmen olacağız, eğitim metotları, ben pedagojik formasyon olarak çıktım. Yani, üniversite imtihanından sonra, ayrıca o imtihanı kazanamayanlar giremedi, o imtihanı kazananlar girebildi.

BAŞKAN – Lokomotif misiniz, vagon musunuz diyor YÖK'e? Yani, lokomotifseniz lokomotif gibi davranın, vagonunuzun vagon gibi davranın deyip onu geçelim.

Sayın Vekilim, buyurun.

HÜSAMETTİN ZENDERLİOĞLU (Bitlis) – Ben de hocalarıma hoş geldin diyorum. Aslında bugün burada konuştuğumuz, geleceğimiz olan çocuklarımızı başarıya ulaştırmak için çaba sarf ediyoruz. Ancak, burada farklı yetenekleri ölçmede millî kültür, varlık teşhis araçları geliştirmelidir diyorsunuz. Bunu nasıl geliştiriyorsunuz? Bilimin evrensel olduğunu biliyoruz, fazla yerel olmadığını. Bu konuda doyurucu bilgi verebilir misiniz?

Bir de öğretmenlerle ilgili şunu söyleyeyim, yani soru karışmasın. Bir kere bizde uygulama yapılmıyor, tamam teorik olarak donatılmış, bu öğretmen sınıfa girdiğinde nasıl davranacağını çok fazla önemsemiyor. Bence biraz burada, yaklaşımda, o pedagojik formasyon çalışmalarında, eğitiminde ve öğretiminde, burada bir ham madde... Eskiden bir ham madde olarak değerlendiriyorduk ama şimdi ham madde değil, evde bir şekillenme oluyor, bu şekillenmeden sonra okula geliyor, aile, çevre ve okul üçgeninde böyle bir şey geliyor çocukta ve sonradan biz artık buna ham madde biçimi değil, gerçekten onun nasıl olması gerektiğini, yani şekillendirmede bizim böyle bir formasyon almamız gerekir. O öğretmen okulu yetiştirmede, tabii ki şu anda öğretmen okulu yok biliyorsunuz...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Öğretmen liseleri var ama onlar tabii öğretmen yetiştirmiyor.

HÜSAMETTİN ZENDERLİOĞLU (Bitlis) – Öğretmen liseleri var, öğretmen liselerinde böyle bir formasyon da yok.

Şimdi, sanat okulundan mezun olan biri tıbbı gidersen ne yapabilir? Yani, başka bir okuldan mezun olursa nasıl bir başarı sağlayabilir? Belki bu münferit olabilir, yani istisnaları kaideleri bozamaz. Bizim uğraşmak istediğimiz bu sistemi oturtmaktır. Gerçekten bu sistem bence YÖK'ten başlamalıdır. YÖK bir darbe anayasasının sonucunda kurulmuş bir kuruluştur, bunu değiştirmek gerekir, bunun ilkelerini değiştirmek gerekir. Bunu sıhate... Yani bir hastalık var orada, onu birisinin mutlaka tedavi etmesi gerekir. Yani, bu tedavi etme metodu yasalarla mı, neyle yapılacaksa burada bir duyarlılık kılmak gerekir çünkü biraz önce Sayın Hocamız da belirtti bazı politikalar sizin önünüzü tıkıyor mu? Yani, bir şey yapmak istediğinizde biri engel mi oluyor? En tepedesiniz -yani biliyorsunuz balık baştan kokar deniliyor- en tepedeki insan yakarmacı bir anlayışla buna yaklaşıyorsa, vay bizim hâlimize!

Yani, şu anda ben şunu söyleyeyim: Bitlis'te bir üniversite kuruluyor, kaç yıldan beri kurulmaktadır. Dün de TÜBİTAK Başkanı buradaydı, kendisi Bitlis'i ziyaret etmiş, oradan Hakkâri'ye geçmiş. Sordum kendisine, biz projeler bazında konuştuk, dedim ki: “Gerçekten merak ediyorum, orada bir proje sunumu oldu mu yahut da bu projeyi dillendiren veya öneride bulunan oldu mu?” “Hayır” dedi. Bu çok acıklı bir şey. Eğer, bir üniversitede bu araştırma projeleri geliştirilmiyorsa, oraya atanan öğretim üyelerini, yani şimdi diyelim ki YÖK Başkanı kendi yakınına atasın, bacanağını atasın veya en yakınındaki birini atasın, doğru olabilir mi bu? O zaman öğretimin, burada eğitimin kalitesinin -hani kaliteden söz ediyoruz ya- burada kalite düşüklüğü bence biraz bu kayırmacı anlayıştan kaynaklı olduğunu, bunu kaldırırsak -bence hastalığın bir teşhisi de budur, tabii ki başka hastalıkları olduğunu biliyoruz- bence bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, ben bilimin evrenselliği ve öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili konularda açıklama vereceğim, diğer konuda sanıyorum Başkanımız, YÖK'le ilgili konuda cevap verecek.

Efendim, bilimin evrenselliği tabii ki daha çok doğa bilimleri, pozitif bilimler için geçerli bir ifadedir bana göre. Sosyal bilimler kültüre duyarlıdır, değer yüklüdür, value free, değerden bağımsız bir sosyal bilim anlayışı söz konusu olamaz. Son zamanlarda

kültürler arası araştırmalar bize şunu gösteriyor ki, birçok insani konularda, yerel kültür, ulusal kültür önemli bir belirleyici olmakta araştırma sonuçları açısından.

Kültürel psikoloji diye bir alan var son zamanlarda çalışılan, kültürel psikoloji. Yani, psikoloji çok iddialı bir bilim olarak ortaya çıkmıştır, insan davranışının evrensel boyutlarını ortaya koymak amacıyla fakat bu pozitivist psikoloji anlayışıdır ve iflas etmiştir. şu anda bilimde alternatif paradigmlar, alternatif teoriler, fenomenoloji, etnometodoloji, fernetip, sübjektivist teori, kültürel teori gibi pek çok başlık altında yapılan tartışmalar var, dolayısıyla, yani eēitimle ilgili teoriler söz konusu olduēunda “En iyi teoriler Amerika’da geliştirilmiştir.” anlayışı son derece yanlıştır. Ancak, maalesef, bizim eēitimle ilgili kullandıēımız kitaplar, az önce ifade ettiēiniz gibi, genellikle Anglosakson kültürlerden çevrilmiştir, telif kitaplarımız maalesef bu konuda sınırlıdır diyebilirim. Dolayısıyla, bu teorilerin, eēitimle ilgili teorilerin, yabancı kültürlerde yapılmış teorilerin, araştırmaların sonuçlarının eleştirel bir biçimde yaklaşılarak yeniden yorumlanması gerektiēini düşünüyorum, o anlamda kültüre duyarlı araçlar geliştirmek gerekir dedim çünkü Almanya’da uygulanan testlerde bizim işte Türk soylu soydaşlarımızın çocukları hep hauptschule, fachschule gibi okullara yerleştiriliyor, geri zekâli mi bunlar, niye gymnasiuma çok az sayıda ērenci gidiyor? Yani, ben az önce şunu ifade etmek istemiştim: Bu leklerin bir politik kültürel arka planı var, yani göçmenleri yerlilerden, beyazlardan ayırt etmek için bir meşrulaştırma aracı olarak kullanılmıştır bu ölçekler pek çok kültürde.

BAşKAN – Ben yle düşünmüyorum da.

YK BAşKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Almanya rneēinde...

YK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET şİşMAN – Almanya’da, Amerika’da, Fransa’da bu ölçekler birer meşrulaştırma aracı olarak da kullanılmıştır.

BAşKAN – Sayın Vekilim, cevabınızı aldınız mı?

HÜSAMETTİN ZENDERLİēLU (Bitlis) – Bir nebze de olsa...

BAşKAN – Ne eksik kaldı?

HÜSAMETTİN ZENDERLİēLU (Bitlis) – Uygulama boyutu.

BAşKAN – Sayın Vekilim aynı zamanda eski bir ēretmen.

YK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET şİşMAN – Efendim, uygulama boyutuna katılıyorum. Elbette uygulama artırılmalı okullarda, biz onunla ilgili çalışıyoruz. Bakanlıēımızda şu anda bir heyet Millî Eēitim Bakanlıēı, ēretmen Strateji Belgesi’ni hazırlıyor, daha sonra onları paylařacaēız, ēretmenlik uygulamasını olabildiēince geniş bir zaman dilimine yaymayı düşünüyoruz. Yani, mevcut uygulamaların yetersiz kaldıēına kesinlikle katılıyorum. OECD lkelerinde, ēretmen yetiştirmede yüzde 50 uygulama, yüzde 50 teori aēırlıklı bir program tartışılıyor. Yani, yüzde 50 uygulama, araştırma, inceleme yapması gerektiēi tartışılıyor ērencinin, buna katılıyorum kesinlikle. Yani, ēretmen iş başında yetişir, okulda yetişir, fakültede hazırlanır, fakültede mesleēe hazırlanır.

TÜLAY SELAMOēLU (Ankara) – İlkokul bölümünden sonraki...

BAşKAN – Tülay Hanım, ne olur girmeyelim şeye.

TÜLAY SELAMOēLU (Ankara) – Ama son sorumu sordurtmamıştınız.

BAşKAN – Hangisini? Son sorunuzu sordunuz, yalvardık ya hani!

TÜLAY SELAMOēLU (Ankara) – O yalvarma. Bir koçluk müessesesini soracaktım.

BAşKAN – Neydi o?

TÜLAY SELAMOēLU (Ankara) – İlkokul dışındaki süreçte tüm çocukların yeteneklerini, daha doērusu proje yapabilme ya da sosyal olabilmeye becerilerini geliştirmek adına eēitim fakültelerinde koçluk sistemi düşünüyor musunuz? Yani, bu hocaların aynı zamanda yön veren yönünü, mevcut bilgiyi aktarma yönünü deēil de yön veren, onlara yol açabilecek koçluk sistemini düşünüyor muyuz?

YK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET şİşMAN – Vallahi bu koçluk kavramı bizim kavram dünyamıza ait bir sözcük deēil, bu da aktarma sözcüklerden birisi. Yani, kavram dünyamızda da pek yerini bulabilmiş mi, bilemiyorum. Rehberlik var bizde, danışmanlık var, yol göstericilik var, mihmandarlık var.

TÜLAY SELAMOēLU (Ankara) – “Mihmandarlık” diyelim, mihmandarlık daha güzel bir tanım.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Yani, bizde eğitim fakültelerinde biliyorsunuz bir psikolojik danışmanlık ve rehberlik lisans programımız var efendim. Bu programı bitirenler, biz de okullarda rehber öğretmen olarak istihdam ediliyor.

BAŞKAN – Tamam Hocam, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Sayın Başkan, ben başka bir perspektiften bir soru sormak istiyorum size. Lisede, lise eğitimlerini, üstün yetenekli çocukların aldıkları eğitim açısından lisedeler, bitirdiler liseyi, erken bitirdiler diyelim. Üniversiteden de ders alma ve üniversiteden de kabul görme noktasında YÖK'ün böyle bir çalışması var mı?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Şu anda böyle bir çalışmamız yok.

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Çünkü, yurt dışındaki üniversiteler baktığımızda mezun olan üstün yetenekli çocukların üniversitelerden ek ders aldıklarını, hatta sınavsız üniversitelere kabul olduklarını, hatta lisede okurken üstün yetenekli çocuklarımızın akademik anlamda, üniversiteden de ilgili bölümlerden, çocuğun ilgisi doğrultusundaki bölümlerden ders aldığını da görüyoruz. Yani, lise ve üniversiteyle böyle bir koordinasyon içerisinde, hatta üstün yeteneklilerle ilgili liseler, üniversitelerin kampüslerinde ayrı bir noktada istihdam ediliyorlar, hazırlanıyor ve oradaki öğretim gören çocuklar biraz önce de söylediğim gibi üniversiteden de ders alıyorlar, ek dersler alıyorlar, belki üniversiteyi çok erken yaşta bitiriyorlar. Böyle bir çalışmamız olabilir mi, böyle bir düşüncemiz olabilir mi bu noktada?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Teorik olarak bu hayır diyebileceğimiz bir şey değil, çok rahatlıkla üzerinde çalışacağımız bir konu.

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – O zaman, size belki çalışma noktasında bir başlık daha sunmuş olduk böylelikle. Bu çok önemli bir konu çünkü.

BAŞKAN – Şimdi, esas Komisyonun, yani eğitimin genelini konuştuğuktan sonra, bu noktadan komisyon raporunda çıktı olarak gelecek önünüze, yani çok net çizgilerle sordu soruları, aynı zamanda Eğitim Komisyonu üyesi Çiğdem Hanım.

Tabii, bizim kafamızı karıştıran biraz 4+4+4 sistemiyle ilgili sizin duruşunuz ne oldu, nasıl bir çalışma yapıyorsunuz, bilmiyorum, onu da paylaşsınız.

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Evet, onu da soracaktım. O şey içerisinde, o seçmeli paket programların içerisinde...

BAŞKAN – Önerilen ve eğitim sisteminin içinden geçen bir çocuk on beş, on altı yaşında bitirdi, dediğiniz bütün şeyleri bitirdi, bekliyor. O sırada üniversitelerinizi, kapınızı açmanız bekleniyor, siz açmazsanız dünyada başka açan var.

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Bu çocuklar oralara gidiyorlar, gidecekler de.

BAŞKAN – Bu dikey geçişler için. Bir de çocuk çok iyi ama sosyal ve psikolojik gelişimi tamamlansın diye lisede oyalanırken bu arada çok iyi olduğu bir konu var, dedim ki kimya. Kimyanın artık lisedeki dersleri ne dikey ne yatay ne farklılaştırmayla tatmin olmuyor. Tabii bunların sayıları çok çok fazla değil, bir tane de olsa, on tane de olsa hepsi değerli ve önemli. O sırada üniversiteden ders alma, dünyada uygulanan modellerden birisi.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Bunda hiçbir sorun yok zaten, şu anda da olabilir.

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Yok ama olmamış bu zamana kadar.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Birincisi için bir düzenleme yapmak gereklidir, yoksa şu ikincisi için şeye bile gerek yok.

BAŞKAN – Yani, üniversiteye gidiyor, ders alıyor, dersten sınıfı geçiyor, liseyi bitirdikten sonra giderken o derslerden muaf oluyor. Demin arkadaşlarımızın dediği gibi dünyayı yeniden keşfetmiyoruz, bunlar olduğu zaman çok olağanüstü olacak...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Bizim hayır diyebileceğimiz konular değil bunlar.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Bakın efendim, ben eğitimde her türlü duvarların yıkılmasından yanayım, yani kademeler arası, okullar arası...

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Ne zaman başlayacaksınız yıkmaya?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Teorik olarak...

BAŞKAN – Hocam, mesela önümüzdeki dönem gelecek bu önümüze. Biz rapora şunu diyecek miyiz, "Biz, YÖK'le yaptığımız toplantıda Komisyonun arzularından birisi olan bu eğitimde bunların sözünü aldık." diyecek miyiz?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Bakın efendim, biz ortaöğretimden gelen bir öğrenciye yükseköğretimde bir ders verebilmemiz için bunun altyapısını da hazırlamak gerekir. Kredili sistem dediğimiz bir sistem var, yani yarışmacı, rekabetçi kültürlerde...

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Hazırlayalım...

BAŞKAN – Bir dakika...

Evet, devam edin.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – 1980'lerin ortasında Türkiye -yanlış hatırlamıyorsam Nihat Bilgen'di müsteşar- kredili sistem uygulamaya geçti ortaöğretimde hatırlarsınız. Apar topar geçildi, arkasından apar topar geri dönüldü. Yani, kredili sistem şu: Öğrenci, alttan üstten istediği kadar, yani kapasitesine uygun olarak ders seçebilir, alabilir. Üniversitelerde uyguladığımız sistem bu bir bakıma.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Zaten bunlar üstün yetenekli, üstün zekâlı öğrenci sınıflarının öğrencisi olacağı için, eğer böyle bir sistem oluşturulacaksa Türk Millî Eğitim sisteminde, onun açısından bir düzenlemeyle, hele Türkiye Büyük Millet Meclisinin desteğiyle çok kolay yapılabilir, ama bu her lise öğrencisi için değil.

BAŞKAN – Hayır, hayır...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Tamam, Hocam öyle algıladı. Zaten çok sınırlı sayıda öğrenci olacaktır.

BAŞKAN – Zaten bu arada bu çocuk bir TÜBİTAK projesi çalışmasında bulunmuş kendisi bir üniversitenin... Bunlar, şekil şartları elbette oluşur dediğiniz gibi.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Burada hiçbir sorun yok.

BAŞKAN – Yani, bunların sayıları toplansanız toplansanız 10' u, 20' yi, 30' u geçecek çocuklar değildir.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Tabii tabii, bunların üniversitede, diyelim ki İTÜ' de fizik dersi alıp sonra onu saydırması düzenlenemeyecek şeyler değil teorik olarak her şeyden önce.

BAŞKAN – Yani, çocukların bunu bilmiş olması dahi...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Tabii tabii...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, bizim ilimizde, Eskişehir' de üniversitemizin öğretim üyeleri, fen-edebiyat fakültesi başta olmak üzere, sosyal bilimler lisesinin, fen lisesinin danışma kurulunda yer alıyorlar. Yani, bazı öğrenciler üniversite ortamına gelerek birtakım projeler hazırlayabiliyorlar, yani bu konuda rehberlik yapıyorlar. Bu daha formal bir yapıya kavuşturulabilir, yani olmayacak şey değil.

BAŞKAN – Bilir de Hocam, şimdi çalışıyorsunuz ya, bizim şöyle bir şansımız var bu çalışmayla ilgili. Bir taraftan 4+4+4 yapılandırılıyor, bir taraftan siz çalışıyorsunuz, bu Komisyon içinde büyük bir şans, sizin için de büyük bir şans. Komisyon için niye bir şans? İstişare etme, reddiyeleri alma, kabulleri alma, raporu hayal dünyasının dışında reel veriler üzerine kurma gibi bir şansımız var. Sizin şöyle bir şansınız var: Burası millî iradenin tümünün, bütün partilerin, bütün iradenin katkıda bulunarak arkasında durduğu... Bu sizin elinizi çok rahatlatır ve güçlendirir.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Güçlendirir ve bunları çok rahatlıkla politikaya dönüştürebiliriz, bizim açımızdan bir sorun yok.

BAŞKAN – Evet, çünkü nihayetinde bu rapor çıktıktan sonra, bunlar çıkınca sorgulama onun üzerine başlayacaktır, ama şu geçerli bir sebeptir: Dün yoktu, yapamadık, yapmadık mazeretimiz vardı, bugün yapılabilir, yapma konusunda mutabıkız, malzememiz bu, işte olumlu şartlarımız bu, aldık yapıyoruz, yapma tarihi bu. Mesela, bu dönemde bu var ya nasıl bir teşvik olur biliyor musunuz? Gidin fen fakültesinde okuyan çocuklara, bitmiş çocukların hayatları. Neye göre bitmiş? Beklentilerine göre, oldukları yere göre bitmiş. Dört yıldır laboratuvarı açık olmayan bir fen lisesi, Ankara Fen Lisesi.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Sayın Başkan, eğer millî eğitim sistemimiz içerisinde bir üstün zekâlı öğrenci, bir üstün yetenekli öğrenci kategorisi yaratılır... Bunlar tanımlanacak çünkü herhâlde, kimdir o öğrenci?

BAŞKAN – Şimdi oraya, teknik kısmına geleceğiz.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Onun biz yükseköğretim sistemiyle ilgili entegrasyonunu yaparız.

BAŞKAN – Bunun cevabını aldınız mı arkadaşlar, uzman arkadaşlar, millî eğitim aldınız değil mi? "Ben yaparım" diyor.

Şimdi, şöyle yapalım: Genel eğitimle ilgili olanları konuştuk, çok da iyi gitti. Teknik olarak biz neler istiyoruz burada, YÖK bunun neresinde rolünü alır...

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Etkin olabilir.

BAŞKAN – Etkin olamaz, yok, çünkü bir lokomotif değil. Bir sürü politikası...

HÜSAMETTİN ZENDERLİOĞLU (Bitlis) – Yönlendirme yapabilir.

BAŞKAN – Yapamaz... Ben “yapamaz” diyorum, siz “yapar” deyin, onlar da durdukları söylesinler. Şöyle, hani bilgisayarlarda böyle bir aptal monitör vardı, fişini bağladınız zaman...

HÜSAMETTİN ZENDERLİOĞLU (Bitlis) – Hocam dedi ya: “Duvarları yıkalım.” Yıksın diyoruz. “Duvarları yıkalım.” diyor, “Yık” diyoruz.

BAŞKAN – Doğru.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Evet, flexible bir eğitim sistemi kurmak lazım.

BAŞKAN – Sayın Milletvekilim, biz buradan güç verirse çok rahat hareket ederler gerçekten, güç vermezsek arkadan çok zor hareket ederler.

Şimdi, aptal monitörler vardı, yani bu bilgisayarlar yokken, fişe taktığınız zaman çalışır. Bu memleketin çok fazla monitör... Koca koca kurumlar kendi iç meselelerini, memur idare etmekten, muameleattan vatandaşın ihtiyacını karşılamakta güçlük çekiyorlar.

ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN (Mersin) – Dolayısıyla geçici körlük oluyor.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Kurumsal körlük oluşur, evet.

BAŞKAN – Şimdi, Hocam 2005, ben kalktım YÖK’e gittim -bir araştırma komisyonu, çalışıyoruz- yetkili arkadaşlardan birisiyle, dedim ki: “Arkadaşım, bak bu kadar sosyal hizmet uzmanına ihtiyaç var, Bakanlık şunları yapıyor, bunları yapıyor, listeler çıkıyor, o yok, bu yok, bu yok. Kardeşim, siz ne yapıyorsunuz, uyuyor musunuz? Bu ihtiyaçları karşılamak için bizim şu kadar sosyal hizmet uzmanına, şu kadar hemşireye şuna ihtiyacımız var.” Arkadaş bana baktı baktı, dedi ki: “Halide, yanlış adrese geldin, Millî Eğitime gideceksin.” “Peki.” dedim, içtim çayımı kalktım, gittim Millî Eğitime. O zaman Millî Eğitimde bir genel müdürlük diye bir şey vardı, bir yer vardı, YÖK’ten sorumlu...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Yükseköğretim...

BAŞKAN – Ben bilmem, hiç bürokrasinin şeylerini bilmem. Geldim oraya dedim ki: “Böyle böyle, alanda, uygulamada yerler açılıyor, kanunlar çıkıyor, o yapıyor, bu yapıyor. Fabrika kuruyorsunuz, fabrikaya mühendis yetiştirmiyorsunuz, çırak yetiştirmiyorsunuz” falan deyince, o da bana baktı baktı, dedi ki: “Halide Hanım, yanlış yere geldiniz, bu bizim işimiz değil.” dedi. Bir mesele var ve Ankara’da sahibi yok, hiç kimsenin üzerine kalmıyor. Sonra, ikinci araştırma komisyonunda ben YÖK’le birlikte Millî Eğitimdeki o Genel Müdür arkadaşını çağırdım. Karşıda oturuyorlar “Birbirinizi tanıyor musunuz arkadaşlar?” dedim ve tanımıyorlardı. Arkadaşlar dediler ki: “Bizim YÖK’le ilişkimiz, onların ihtiyaçlarını almak kadar, yani tuvalet kâğıtlarını alırız, kalemlerini alırız, kâğıtlarını alırız, başka da hiçbir şeylerine karışmayız.”

Şimdi, buradan baktığımızda, kendi kendine hareket edebilecek bir YÖK görüyorsunuz. Sonra YÖK’le konuştuğunuzda “Vallahi ben, çıktılar gelmedikten sonra, talep gelmedikten sonra, bir dürtü almadıktan sonra kendi kendime hareket edemem...” Nedir bu dürtülerden birisi? Bir, sokaktaki genç neslin meslek talepleri vardır. Bu arada, üniversite kurmak isteyenler var. En kolay olan, yani özel üniversiteler şu hâle geldiler... Çocuk, dışarıda kalmış psikolojisi yaşamamak, aile, çocuğum açıkta kaldı psikolojisi yaşamamak için -özel üniversite kurulmuşken ben de öğrenci bulayım diye- belki de çoğu, bir yıllık, iki yıllık sertifika programlarıyla halledilebilecek konular dört yıllık fakülte hâline geldi. Sonra bu çocuklar, mesleksiz üniversite mezunları oluyor. Çok net söylüyorum: Bazı şeylerin tanımının olması onun meslek olduğu anlamına gelmez. Mesleklerin çoğu, bir halkla ilişkiler, şahsiyetinizle, karakterinizle, bir bilgiyle yapılan şey değildir, bir kişilik meselesidir. Yani, bir sürü eğitim almış olsanız bile, çok iyi bir halkla ilişkiler uzmanı olamayabilirsiniz. Bugün basın yayın da görüyorsunuz, çoğu basın yayın mezunu olmayan insanlar gazeteci yani bunlar, diğerini olmanıza engel değil ama diğerini de tamamlamak için, eksiği varsa, bölüm açmak ayrı bir şey.

Ben orada şeyi bulamayınca, burada arkadaşlar konuştular, çok yol katettik o sırada yani her şeyin düzelmesi için ille kanun çıkması, yönetmelik çıkması gerekmiyor. 2 insan yan yana gelip, konuşup ihtiyaçlarını tanımlayıp birbiriyle konuştuğu zaman bir sürü problemi çözebiliyorsunuz ama üstün yetenekliler konusunda, gerçekten sıkıntı var yani anlamak mümkün değil. Bir, psikolojik olarak bir kıskançlık hissediyoruz insanlarda yani. Adam zaten o problemini halletmiş, kendi işini çözebilir ama bu zümre ciddi olarak fayda sağladığı kadar zarar sağlayacak bir zümre. Niye? Bugün bakın, bilgisayar suçlarında, İnternet suçlarında, bu suçları tanımlayıp ceza

geliştirecek şeyi bulamıyoruz çünkü onun ürettiği kadar zekâ yapısına sahip karşı taraf yok. Ayıp değil mi? O adam başka bir silahı iyi kullanıyor, sen de ona göre döşenmen lazım. Onun için de, bütün meslek için de... Üstün yetenekten kasta da şunu diyelim: Önce kavrayan, çabuk anlayan, kültürel değerlerine hâkim, demokrasi kültürüne hâkim yani çünkü üstün yetenek dediğimiz yerde tek IQ'yu almak dehşet bir şey, değil mi? En azından üç dört tane...

HÜSAMETTİN ZENDERLİOĞLU (Bitlis) – Hızlı kavrama, hızlı cevap verme...

BAŞKAN – Cevap verme, öğrenme... Yani, ben şahsi düşüncemi söyleyeyim: Yirmi dört yaşında, insan hücrelerinin, vücudunun bir sürü şeyinin ölmeye başladığı bir dönemde insanlara hayata atıyorsunuz. Çıraklık süreci yok. Hayatının üçte 1'ini, diğer üçte 1'inde çalışsın diye okutmak, eğittiğini söylemek çok anlamlı bir şey değil. Yirmi dört, yirmi beş yaş, beyin hücreleriniz geri geri sarmaya başlıyor, kaslar geri geri sarmaya başlıyor; siz insanları hayatın içine atıyorsunuz, işe giriyor. Ben özel sektörden geliyorum. “Çay söyle.” yavrum diyorsun, “Ben koskoca uzmanım.” diyor, 100 puan almış, gelmiş. “Kadına bak, bana ‘çay söyle’ diyor.” diyor. Şimdi, çay söylemediğiniz bir yerde... Ben gençlerle sohbet ederken hep anlatıyorum, ben çalıştığım çoğu şirkette, patronumun çaylarını, eğer çaycının kıyafetini beğenmedimse kendim sokmuşumdur. Ben götürdüğüm zaman o şirketin itibarı artar, beni çaycı zannetmiştir adam “Çaycısı bile böyle.” dediyse itibarı artar, adam içeride pazarlığını kolay yapar, alışverişini kolay yapar. Yani, bir kurumun niteliğini artırmak önemlidir ama haklı olarak bu çocukların beklentileri öyle bir düzeyde geliyor ki, çay söylemiyor. Çay söylemediği yerde, kimseyle tanışmaz, odada ne konuşulur duymaz, gelişemez daha doğrusu ve bir sürü selamsız sabahsız... Ben Meclisten örnek vereyim: Tebessüm etmesini bilmeyen, bir sürü, 90-95'lik çocuk çalışıyor bizim Meclisimizde çünkü çok yüksek puanlarla alıyorlar ama masanın başına oturuyorum, çalışmaya başlıyorum, sonuç? Yok.

Şimdi, hocam, demin “SBS” falan dediniz. Bu sınav kısmı sizle alakalı bir yer değil mi?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, SBS Millî Eğitim Bakanlığıyla ilgili bir konu, bizi hiç ilgilendiren...

BAŞKAN – Hayır, SBS'yi geçelim, gelelim öbür S'lere, ÖSS, bilmem ne...

Buyurun.

TEMEL COŞKUN (Yalova) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyoruz verdiğiniz bilgiler için.

YÖK, çok tartışılan bir kurum. Bir kesim “Hep kalsın, hiç olmasın.” diyor ama bir kesim de sizden umutla yarınlarımızın dizayn edilmesini bekliyor, biz de onlardan birileriyiz. İnşallah başarılı olacağınıza da yürekten inanıyoruz.

Şimdi, sınav sistemi, adil olmayan bir sistem. Bilmiyorum katılıyor musunuz? Anadolu'daki bir öğrencimizle, İstanbul'un en iyi lisesinde okuyan bir lise öğrencimiz aynı sınava giriyor ve üniversiteyi kazanıyor. Tabii, burada, üstün zekâlısı, zekâlı olmayanı da karmakarışık gidiyor.

Sınav sistemiyle alakalı bir çalışmanız var mı? Bu sistemin içerisinde de bu Komisyonu çok yakından ilgilendiren, esas görevimiz olan üstün zekâlılarla alakalı bir alan açmak istiyor musunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Yetenek avcılığı yapmayı düşünüyor musunuz o sınavda?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Şimdi, zaten bu, şu anda uygulanmakta olan sistem üzerinde – benim bilebildiğim kadarıyla- çok uzun bir çalışma yapılmış yani geçen beş yıl içerisinde ve son birkaç yıldır da bu sistem uygulanıyor. Biliyorsunuz bir kampanya yapılmıştı, “Hayat=180 dakika mıdır?” diye. Anlamlı bir kampanyaydı gerçekten çünkü o yüz seksen dakikayı hepimiz yaşadık. Onun dezavantajlarını gidermek için, işte, çocukların dört beş gün boyunca sınava girdikleri yeni bir sisteme geçildi. Bu, aynı şekilde, SBS'de olduğu gibi. Yani her yıl, işte, lise sonlarda sınav yapmak vesaire veya tek bir sınav yapmak, bütün bunların avantajları da var, dezavantajları da var. Şu anda biz, tabii ki, bütün paydaş kurumlarımızla, Millî Eğitim Bakanlığıyla, ÖSYM'yle çeşitli vesilelerle bir araya gelip, hem yükseköğretim sistemimizin, millî eğitim sistemimizin sorunlarını konuşuyoruz hem de “Daha ‘adil’ diyelim, daha rasyonel, daha fonksiyonel, daha verimli bir sınav sistemi nasıl olur?” diye tartışıyoruz ve burada da işte -zaten, dünyada belli modeller var; işte, Türkiye’de mizde çıkardığımız dersler var- bu “Bakalorya sistemi” denen sistem de dâhil yani “Acaba, bu bir lise şeyi mi olmalı, lise başarı sınavı mı olmalı veya yılda birkaç kere mi yapılmalı yahut işte, her yıl sonunda bir başarı sınavı yapıp bütün puanlar mı katılmalı?” gibi, her bir model üzerinde çalışılıp avantajları ve dezavantajları masaya yatırılıyor. Ama, tabii, bu -dediğim gibi, biz bu konuda sadece bir paydaşız- bir millî eğitim, bir millî politika yani hepimizin birden karar vermesi gereken bir süreç.

TEMEL COŞKUN (Yalova) – Üstün yeteneklilerle alakalı...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Üstün yeteneklilerle ilgili durum ortada yani sunuşumuzu yaptık, zayıflıklarımızı kabul ediyoruz ama, yani gerçekten de –dediğim gibi- bu sene yurt dışına öğrenci göndermek dâhil, hani, doktora öğrencisi göndermek dâhil, çalışmalarımıza başladık. Sizlerin önerileri, görüşleri, bu Komisyonun varacağı sonuçları da politikaya dönüştürmeye hazırız. Onu içtenlikle söyleyebilirim.

BAŞKAN – Biraz ben konuşmak istiyorum izin verirsiniz.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, çok önemli, siz de çok seveceksiniz soruyu.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Bizim en büyük sorunumuz -sizin de ilk başta söylediğiniz gibi- millî tanılama modelimiz, metodumuz yok. YÖK olarak özellikle ilgili branşlarda, doktora tezlerinde, bu tanılama modellerini açıp yani yaptırıp bunlardan elimizde bir veri oluşturamaz mıyız? Yani, buna YÖK olarak karar alabilir misiniz? İsmi başka bir şey söylersiniz ama, çünkü o da ayrı bir dert, “tanılama” dedik, başkalarına satıyorlar, yurt dışından alıyorlar falan ama bir doktora tezi noktasında yani doktora çalışması olarak millî tanılama metotlarıyla ilgili tezler hazırlatırsanız, yüz üniversitede 2’şer tez hazırlasalar biz model oluştururuz çok hızlı.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Onu hatta... Karar almaya gerek yok, hocam bunu rahatlıkla planlayabilir, götürülebilir.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Bizim eğitim fakültelerimizde “eğitim ölçme değerlendirme” diye bir ana bilim dalı var efendim.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – “Üstün yetenekliler için” demeyin ama genel anlamda, “Doktora tezi zorunluluğu her üniversite 2’şer tane...” desek...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Yani, bu ana bilim dalındaki arkadaşlardan bunu talep edebiliriz, tabii ki. Yani, zaten, bunun ihtiyacını onların da hissettiğini biliyorum.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Bu zorunlu program olur.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Bu sürekli... Bunu da sadece biz gündeme getirmedi.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Master da olabilir hocam.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Hem master hem doktora yani yeter ki toplayın.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Evet, yani, bu konudaki çalışmaların teşvik edilmesinden yanayım, gerçekten, inşallah.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Bu yıl olur...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – İnşallah...

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – Sevdiniz ama, soruyu sevdiniz...

BAŞKAN – Sevmedim.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Tavsiye kararı çıkaralım.

TÜLAY SELAMOĞLU (Ankara) – YÖK’ten başka ne isteyeceğim.

BAŞKAN – Şimdi, hocam, tabii, biz bunları kayıtlara geçiyoruz, bak, televizyonlar şahit, gazeteciler şahit.

Peki, en azından şeye çok sevindim yani paralel düşünüp birbirimizden etkilenmemiz bizim için çok ümit verici bir şey ama biz bunları takip edeceğiz, inşallah.

Şimdi, hocam, doğaldır, biz çağırdık, bizimle konuşuyorsunuz, bizim ihtiyaçlarımız var. Biraz sonra, diğer araştırma komisyonu yapar. Yani, sizin göreviniz, aslında iyiyi yapmak. Yaptığınız işte, eğitimin kalitesini yükseltmek, hem çocukları seçip üniversiteye alırken onların yeterli ve yetenekli olanlarını seçmek değil mi? Böyle bir misyonunuz var mı?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Yok.

BAŞKAN - Yok mu? O şeyin mi, sınavcılarının mı işi?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Efendim, sınavın oranlarını, sorulacak soruların ağırlıklarını YÖK Genel Kurulu kararlaştırır.

BAŞKAN – Yani, bir sınav sorusunun, sınav bütünlüğünün yetenekleri taramaya, bulmaya yönelik olup olmaması ya da dersanelerin kârını artıracak şekilde dersane sorularına benzer soruların sorulması...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Yok, o ÖSYM'nin sorumluluğudur.

BAŞKAN – Tamam. Yani, o çocukları ilk elemelerde yetenekleri, işte, Türkçe sorularının içine sıkıştırılmış soru yapılarıyla karakter tahlillerini, becerilerini...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Şöyle, efendim, bir izah getireyim: Şimdi, sınav sistemine YÖK Genel Kurulu karar veriyor, tabii, yapılan çalışmalar neticesinde, sıfırdan bir karar değil bu.

BAŞKAN – “Sistem” dediğiniz kaç kere yapılacağı mı, soru teknikleri mi?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Soru ağırlıkları ama sorunun kendisi, tekniği, sorunun kendisi tamamen ÖSYM'nin sorumluluğunda. Biz diyoruz ki: “Mimar olmak isteyen bir öğrenci şu alanlardan şu kadar soruya cevap vermelidir.” Diyelim ki, matematik oranı yüzde 10 olmalıdır, fizik oranı yüzde 20 olmalıdır ama o fizik sorusunun içeriği, biçimi, her şeyi ÖSYM'nin sorumluluğundadır. Biz sadece o ağırlıklara karar veriyoruz. Bir mimarın ne tür bir imtihanla, hangi ağırlıklı imtihanla mimarlık öğrencisi olması gerektiğini ve ağırlıklarını belirliyoruz, sorunun kendisi ÖSYM hazırlıyor.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle bir eleştiri var ya: Bilgiyi ellediğiniz bir soru sorarsanız, elerseniz, o zaman -Temel Bey'in dediği gibi- eşitsizlik dediğimiz bir şey ortaya çıkar çünkü dershaneye giden, dershanenin içinde de iyi dershaneye giden, iyi dershaneye gittiğinde de iyi öğretmen görmüş çocuğun seçebilmesiyle diğeri arasında eşitsizlik doğar ama aynı soruyu, aynı alan taramasını öyle bir soruyla sorarsınız ki, çocuğun bir mimarlık eğitimi alıp almama konusundaki yeterliliği ve yeteneğini ölçmüş olursunuz. Bunun için de, olağanüstü, soru yapıcılarının da bir zekâyâ sahip olması gerekiyor. Bu sorumluluk sizde mi, öbür tarafta mı?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – ÖSYM'dedir.

BAŞKAN – Öbür tarafta, ÖSYM'de.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Soru hazırlamak, tabii, tamamen ÖSYM'nin işi ama şunu biliyorum. ÖSYM'de, şu anda, soru hazırlamada yeni bir anlayış benimsendi. Türkiye genelinden, birçok üniversiteden akademisyenler davet edilerek onlardan soru örnekleri alınıyor. Bunlar ilgili uzmanlar tarafından gözden geçiriliyor, eleniyor ve bir soru havuzu oluşturuluyor yani daha önce, ÖSYM, daha dar bir çerçevede çalışırken bugün, daha geniş bir örneklem grubundan sorular elde ediliyor. Ayrıca, soruların içeriğiyle ilgili de –bildiğim kadarıyla- birtakım farklılıklar gündeme geldi; daha çok, muhakeme, analiz ve senteze dönük sorular, son yıllarda, ÖSYM'nin hazırladığı sınavlarda gündeme gelmeye başladı. Bu da önemli bir gelişme bana göre, ezbere dayalı, kitabi bilgiye dayalı değil.

HÜSAMETTİN ZENDERLİOĞLU (Bitlis) – Kalıp biçiminde sorular var.

BAŞKAN – Tabii canım, kalıp... Düdü, hangi arkadaşımızı “Ben şu tarihten beri, şu kadar çıkardım, sorular aynı.” diyen, Hüseyin Bey miydi? Bir arkadaş söyledi. Yani, sizin de etkiniz varsa, soru sormak da bir zekâ işidir, soru sorucuların...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Gayet tabii, soru hazırlamak da önemli bir altyapı gerektirir.

BAŞKAN – Bir soruda bir sürü yeterliliği ölçülebilmek mümkündür, bilgiyi, karakteri, kültürel şeyleri...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Tabii, tabii, gayet tabii...

BAŞKAN – Onun için, bu konuda hassasiyet oldu, biz nereden anlayacağız, o hassasiyetin sonuçlarını ne zaman göreceğiz? Ölçme değerlendirmesini kim yapıyor bunun?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Sayın Ali Demir ÖSYM Başkanımız. Onlar bu işin...

BAŞKAN – Yani, hem kendileri soruları yapıyorlar hem kendilerini mi ölçüp değerlendiriyorlar?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Efendim, tabii, onların takdiri. Biz şey yapmayalım.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Yani, bizim şu anda ilgi alanımız dışında.

BAŞKAN – Sizle hiçbir alakası yok.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Evet.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – İlişkili kurumuz ama dediğim gibi, yani, ayrı kanunu var, ayrı...

BAŞKAN – Çocukların hangi fakültelerinde okuyacağı, açılan fakülteler, bölümler, akademisyenin kalitesi, niteliği, yetiştirilen öğrencilerin kalitesi, niteliği sizin sorumluluğunuzda.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Evet, gayet tabii.

BAŞKAN – Bundan öncekileri sormuyorum, bundan sonrası için, akademisyenleriniz, ARGE yapmak isteğinde, araştırma yapmak istediğinde, TÜBİTAK’a proje ürettiğinde, bilim sanat merkezindeki üstün yeteneklilerle, çocuklarla çalışmak istediğinde sizin bir engeliniz var mı? Var mı bir engel?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Hayır, hayır...

BAŞKAN – Siyaseten yok...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Öyle bir engel yok yani üniversitelerimizde bizim “Bilimsel Araştırma Projeleri” başlığı altında, fonumuz var...

BAŞKAN – Ama, bütün akademisyenler “Burada niye çalışmıyorsunuz kardeşim bunu?” dediğimizde, diyor ki: “Paramız yok, kaynağımız yok, o yok, bu yok.”

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Ben bir şey söylemek istiyorum bu konuda. Şimdi, özellikle son on yılda, ARGE araştırmalarına ayrılan fonlar muazzam arttı Türkiye’de ve bunun sonuçlarını da, gerek üretilen makale sayısı gerek doktora sayısı vesaire sayılarından, patent sayılarından görebiliyoruz ama sorun, niceliksel bir artış, mesele niceliksel bir mesele. Niteliksel olarak baktığımızda, işte, bir küresel oyuncu olacaksak, o nitelikli... Yani, küresel oyuncuda iki şey lazım: Posta memurunuz da çok nitelikli olmalı, küresel rekabet edebilmeniz için, ileri araştırmalar yapan nükleer fizikçinizin de en ileri olması lazım. Şimdi, biliyorum, biraz sakız gibi çok çiğnenmiş bir konu ama bu özlük hakları, şunu kabul etmemiz lazım: Nedir o şey ki, birakalım Anadolu’daki bir ilimizdeki bir üniversiteyi, Ankara’da ODTÜ’de, İstanbul’da İTÜ’de bilgisayar mühendisliğini bitiren bir genç delikanlı, nedir o şey ki, okulda kalsın, doktora, master yapsın ve ülkesine ileri araştırmalar yapsın? Açıkça, zaaf noktamız burası çünkü şu anda, artık...

BAŞKAN – Düzeltcek misiniz hocam?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Sizlerin yardımıyla...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Sizlerin desteğiyle efendim.

BAŞKAN – Düzeltmeye niyetiniz var mı hocam?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Maliye Bakanlığımızı ikna edeceğiz hep birlikte...

BAŞKAN – Hayır, düzeltmeye niyetiniz var mı?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Hayır, niyet...

BAŞKAN - Bir çalışma yaptınız mı?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Hazır çalışmalarımız.

BAŞKAN – Maliye Bakanlığının önünde mi bekliyor?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Şimdi şey yapmak... Hep birlikte, buna bir çözüm bulmamız lazım.

HÜSAMETTİN ZENDERLİOĞLU (Bitlis) – Proje bazında yaparsanız, gerçekten önemli.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Yani, inanır mısınız, şu anda, artık bırakın, Türkiye’deki öğretim üyelerinin hâkim, avukat vesaire şeylerini, fakültelerdeki idari memurlar bile, akademik memurlardan daha çok, akademik personelden daha çok maaş almaya başladılar.

BAŞKAN – Maliye ne yapmaya çalışıyor?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Hayır, bu, şöyle: Bu bilinçli değil, farklı alanlarda, farklı şeyler geliştirildikçe, akademisyenlerin ücretleri sürekli gerilemeye başlıyor. Yani, bu hepimizi...

BAŞKAN – Hocam, şey yapmanız: Üniversitelerde sadece devletin maaşıyla endekslî değil de hocaların kendilerinin de, kendi işlerinde para kazanabilir, araştırma yapabilir, ARGE’lerini satabilir...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Bakın, doçentlik ve profesörlük kategorisi ayrı, onlar için dediğiniz gibi ama biz, on yedi yaşındaki, yirmi iki yaşındaki gençlerden bahsediyoruz. Piyasada herhangi bir iş, bırakın özel sektörü, devlette, herhangi bir başka kurumda 3,5 milyon, işte, 3.500 lira, 4.500 lira maaşla işe başlayan bir kişi, 1.800 lira, 1.900 lira maaşla, anlatabiliyor muyum?

BAŞKAN – Araştırma görevlisinden mi bahsediyorsunuz?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Evet, yani, araştırma görevlisinden bahsediyorum.

TEMEL COŞKUN (Yalova) – Hocasına kadar yükseliyor mu? Yani gerçekten...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Şu anda bir profesör 3.500 ila 4 bin lira alıyor yani bu şey, devlet...

BAŞKAN – Ama şöyle de bir eleştiri var hocam: Yani, profesör, profesörlüğü alıyor, ondan sonra çalışma malıma yok, okula da katkı yok, bilime de katkı yok. Ömür boyu unvan taşıyor.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Sayın Başkanım, şimdi, kimseyi zan altında bırakmayalım çünkü 110 bin tane bu camiada insan varız ama şu var: Bu bir sistem getirmeye engel değil. Siz bir sistem getirirsiniz, bunu çözersiniz.

BAŞKAN – Hayır, şunu mu demek istiyoruz? Siz, eğer, imkânları sınırlı tutarsanız üniversitelerde, parlak...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Aynen...

BAŞKAN – Değil mi? Geliştiren, değiştiren, risk alan insanları üniversitede akademik kimliklerle istihdam etme şansınız olmaz. Olmadığı zaman, bu, yükseköğretim öğretmenliğine döner.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Ne oluyor biliyor musunuz? En iyileri, bilgisayar araştırması yapabilecek kişi özel sektör veya kamudaki iyi işlere gidiyor, o işlerde çalışmayanların akademisyenliğe yönelmesi gibi bir tehlikeyle karşı karşıyayız.

BAŞKAN – Hiçbir iş bulamadı...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Bunun adı “İleri araştırma...” Bununla da her şey olur, öğretmen de olur... Tabii ki hepimiz, vatandaşımız ama ileri araştırma, o, dâhilerin, hani en zekilerin yaptığı ileri araştırmaları yapamayız, kaynağımız kurur.

BAŞKAN – Hocam, soruları madde madde sorup geçeceğim ki kayıtlara düzenli olarak geçebilsin.

Şimdi, bir strateji planı çalışıyorsunuz. Bizi ilgilendiren, strateji planınız içinde eğitimcilerin eğitimi konusunda yeni politikalarınızı biz nasıl öğreniriz?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Eğitimcilerin eğitiminden öğretmen yetiştirmeyi kastediyorsunuz.

BAŞKAN – Evet...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Öğretmen yetiştirme bir boyutu bunun, bir de tabii ki, şu anda, üniversitelerde istihdam edilen öğretim üyelerinin yetiştirilmesi. Bazı üniversitelerimizde –ben biliyorum- bu konuda birtakım iç kaynaklarla ya da dışarıdan hizmet almak suretiyle eğitimcilerin eğitimine dönük uygulamalar yapılıyor. Benim mensup olduğum Eskişehir Osmangazi Üniversitesinde de, geçtiğimiz yıllarda, bütün öğretim üyelerine dönük olarak bir program uyguladık. İşte, ölçme değerlendirme, öğretim yöntemleri gibi temel konularda bir program uyguladık. Aslında bunun gerekliliğine inanıyorum yani öğretim üyeleri de tabii ki zaman zaman çağdaş öğretim yöntemleri, ölçme değerlendirme gibi konularda bir bilgi tazelenmesine ihtiyaç duymaktadırlar.

BAŞKAN – Yapacak mısınız, var mı bir programınız hocam?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Yani, inşallah önümüzdeki dönemde bunu gündemimize almayı düşünüyoruz.

Bunun yanında, tabii ki eğitim fakültelerimiz de, öğretmen yetiştirmenin dışında, biz, Millî Eğitim Bakanlığının, istihdam edilen öğretmenlerinin meslek içinde yetiştirilmesine dönük de birtakım katkılarda bulunuyor öteden beri. Ben, kendim yıllarca...

BAŞKAN – Hocam, şöyle sorayım ben, netleştireyim çünkü hep genele kayıyoruz. Şimdi, biz, eğitimciyi konuşuyoruz ya, YÖK’ün içinde, bizim eğitimci derdimizi tek başına dertlenmiş, odaya girdiğinde sadece bu konuyu konuşan neresi?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Bizim bir eğitim dairesi...

BAŞKAN – Yoksa, genel eğitimin meselelerini... Yani, bir yer var mı?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Öğretmen yetiştirme çalışma grubumuz var.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Öğretmen yetiştirme çalışma grubumuz var.

BAŞKAN – Biz bundan sonraki hareketlerimizi oradan takip edeceğiz.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Gayet tabii...

BAŞKAN – Muhababımız, karar birimi...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Yok, tavsiye...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Burası istişari kararlar alır bu komite.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – YÖK Genel Kurulu...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Yürütmeye teklif eder, biz onları karara...

BAŞKAN – Peki, hocam, öğretmenlerin, eğitim fakültesinde uygulama alanlarına çıkmadığı söyleniyor. Mesela, bununla ilgili tedbiriniz ne olacak bu dönem?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, bizim, öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili, Millî Eğitim Bakanlığıyla YÖK arasında yapılmış bir protokolümüz vardır, bir protokolümüz vardır. Biz okullardaki öğretmenlik uygulamalarını bu protokol dâhilinde yaparız. Orada, fakültelerimizden danışman öğretim üyelerimiz vardır, okullarımızda rehber öğretmenlerimiz vardır, okul müdürlerimiz de bu konuda bize koordinatörlük hizmeti verirler. Biz bunlara, bu hizmetlerinin karşılığı olarak da cüzi de olsa bir ücret öderiz. Ancak, tabii ki, şu anda, başka konularda olduğu gibi, öğretmenlik uygulamalarında da sıkıntılarımız var. Çok kalabalık gruplar gönderiyoruz okullara. Sınıflarda, uygulamaya giden öğretmenleri oturtacak masa, sandalye bile bulmakta güçlük çektiğimizi biliyorum. Dolayısıyla, biz, inşallah önümüzdeki dönemlerde bu uygulamaları daha geniş bir zaman dilimine yayıp, daha çok, öğrencilerimizin uygulama yapmasından yanayız. Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğümüzle bu konuları biz istişare ediyoruz, konuşuyoruz. Onlar da zaten bizim çalışma grubumuzun üyesi. Önümüzdeki dönemde bu uygulama çalışmalarını da yeni bir formata kavuşturmayı düşünüyoruz.

BAŞKAN – Hocam, şimdi, tayin...

Arkadaşlar, bir seçim var aşağıda da onun için gitmek zorundalar yani nezaketsizlik olarak algılamayın.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Evet, tabii... Rica ederiz. Çok teşekkür ederiz efendim, sağ olun.

BAŞKAN – Yani, biz şu anda, soruları cevaplamak için devam edeceğiz ama bana da haber verin, değiş tokuş yapalım.

Hocam, şimdi, tayin olan trafik polisiyle birlikte, tayin olan kaymakamla birlikte, fizik öğretmeni, kimya öğretmeni eşi de tayin oluyor. Gittiği yerde kimya öğretmenine de ihtiyaç yok, kıyamet kopuyor, aileler bozulmasın diye. Bu bireysel olarak düşünüldüğünde doğru bir şey ama eğitim çocuk için var yani biz mutlu olalım diye değil, çocuk mutlu olsun diye var. Gönderiyorsunuz, gönderdiğiniz yerde de boş oturacağına, okul yöneticisi diyor ki: “Ya, hocam boş durmayın da şurada resim dersine girin, müzik dersine girin.”, kıyamet kopuyor. Veli diyor ki: “Benim resim dersime kimya öğretmeni giriyor, İngilizce dersime işte falanca öğretmeni geliyor.” Belli ki bu memlekette de bu böyle yani eşi gittiği zaman eş durumundan tayin olacak, gidecek. Şimdi, her şeyi yeniden sıfırlamadan, mevcut içinde, gittiği yerde mutlaka ikinci bir işi yapabilecek eğitimi almalı bu öğretmen yani o iki yıllık bir bölümler açtığınız değişiklikleriyle ilgili... Özellikle, rehberlik öğretmeni konusunda müthiş açığımız var. Rehberlik öğretmenin, ille şu an... İleride olduğu zaman, sayısı yettiği zaman PDR' ciler yapabilir ama şu anda acil bir ihtiyacımız var. Rehberlik şeyi bitirmeyen bir sürü hoca bize, hayatımıza rehberlik etmiş, şekil vermiş insanlar, öğretmenler vardır, fitraten de buna yatkındır, ilmen de buna yatkındır. Bu bir sertifika programıyla, bir eğitim programıyla, bir okulda “Rehber öğretmen yok.” demek yerine, bir rehber öğretmen misyonunu yüklenecek dünya kadar öğretmenimiz olduğuna inanırım ama şu anda alanı fiziktir, şu anda alanı kimyadır, şu anda alanı müziktir ama ek bir belgeyle çok rahatlıkla bu işi yapabilir. Bununla ilgili bir tedbiriniz var mı?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, tabii ki, yani, Millî Eğitim Bakanlığımız zaman zaman bizden, öğretmen açığı olan alanlarda sertifikasyon yoluyla öğretmen yetiştirme talebinde bulunuyor.

BAŞKAN – Zaman zaman değil hocam, bir kere bulundu zaten.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, bu, okul öncesinde öğretmen ihtiyacı...

BAŞKAN – Yeni yani eksiden yoktu bunlar...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Sınıf öğretmeni alanından mezun olanlar bu sertifikasyon yoluyla görevlendirilir ya da özel eğitimde bir sertifikasyon programıyla özel eğitimde görevlendirilebiliyorlar. Yani, bazı insan gücü ihtiyaçları sertifikasyon programlarıyla giderilebilir yani o konuda hem fikiriz, illa ki bir lisans programı olması şart değil.

BAŞKAN – Yani, şöyle bir duyuru yapıyor musunuz hocam? Biz de konuşurken net konuşalım insanlarla. “Ey öğretmen arkadaşlarımız, kendi alan değişimlerinize ilgili en az işte, şu şu alanlarda kendinize ikinci bir alan seçim bir sertifika programına katılın.” diyor musunuz? Yoksa, niye seçsin ki gidip öğretmen odasında oturmak varken niye bir alan seçim de derse girsin öğretmen?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Bunu teşvik etmek için çalışmalara...

BAŞKAN – Teşvik etmek için ne yapıyorsunuz? Yapmalısınız. Bizim çocuklarımız çünkü rehberlik öğretmeni bekliyor. Bizim çocuklarımız müzik öğretmeni bekliyor. Bunu yapabilecek dünya kadar insan kaynağı var onun içinde.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Şimdi, efendim, konunun tek muhatabı biz değiliz burada, bir de Millî Eğitim Bakanlığı ve “Talim Terbiye Kurulu” denen bir kurul var. Bunların çıkarmış oldukları öğretmen atamalarında esas alınan bölümler, programlar, branşlarla ilgili 80 no.lu Kararnamesi var “Hangi programı bitiren, hangi bölümü bitiren hangi alanda öğretmen olarak atanır.” diye. Dolayısıyla siz bu kararnameyi görmezden gelerek istediğiniz şekilde öğretmen yetiştiremezsiniz. Ben, her konuda, açıyorum, Talim Terbiye Kurulu Başkanına “Bakın, şöyle bir talep var.” diyorum. İşte, bir üniversitemizden, eğitim teknolojisi ya da teknoloji ve tasarım programı açma talebi geldi. Ben Talim Terbiye Kurulu Başkanımıza telefon açtım, dedim ki: “Böyle bir talep var, ne dersiniz? “Hocam o, seçmeli ders kapsamında iki saatlik bir ders. Şu anda biz programları yeniden yapılandırıyoruz. Muhtemeldir ki o ders programlardan çıkacak ve dolayısıyla böyle bir öğretmen branşına da ihtiyaç olmayacak.” dedi. Dolayısıyla ben o talebi reddettim yani bu konuda biz...

BAŞKAN – Yani, sizin hangi alanları açıp açmayacağının kararını Millî Eğitim...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Millî Eğitim Bakanlığıyla istişare ederek belirlemek durumundayız.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – İstişare ediyoruz ki yanlış...

BAŞKAN – Şimdi, şunu söylüyorum: Ben, bir bölüm açmaktan bahsetmiyorum hocam. 700 küsur bin tane öğretmen stokumuz var. 4+4+4'e geçtik. Bir sürü ders, not almaktan ve sınıf geçmekten kaldırılacak artık yani bir kulüp şeklinde, belki farklı olacak yani ben de şahsen bir veli olarak mümkün mertebe notla geçilen mecburi derslerin sayısının mümkün olduğu kadar az indirilmesi taraftarıyım ama şey de zaten öyle gidiyor. Bu arada, birlikte çalışıp da memur öğretmen stokunun içinde yeni ihtiyaçlara göre alan kaydırmak...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Rotasyon olabilir

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN - Rotasyon olabilir tabii ki.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA - Gerek şu anda okuyan öğrencilerin gerekse mezun olmuş öğrencilerin kolayca yan dal veyahut da tezsiz yüksek lisans yaparak yeni alanlara, bu ihtiyaç olan öğretmenlik alanlarına yönelmesi için çalışmalar yapıyoruz. Şu anda planlama safhasındayız.

BAŞKAN – Şimdi bir de bu bölümlerin açılmasında işte şu kadar profesör olacak, şu kadar akademisyen olacak, açılmıyor. Peki, yurt dışından akademisyen getirme şansınız yok mu?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Ona açık üniversiteler.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA - Var ama eğitim fakültelerimizde genellikle İngilizce eğitim yapılmadığı için yurt dışından gelen akademisyenlerden o manada bir verim alınmıyor yani Türkiye'de birçok yabancı, uluslararası akademisyen var ama İngilizce iktisat bölümündedir, İngilizce mühendislik bölümündedir.

BAŞKAN – Ama Hocam, şimdi 160 küsur üniversiteye çıktık. Çok doğal ki, bu eksiklikler olacak.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA - İngilizce eğitim fakültelerimiz var ama cüzi, çok az.

BAŞKAN – Hayır, şunu demek istiyorum: Bir sürü dalda doktora programı açamıyorsunuz, şey açamıyorsunuz doğal olarak, onları açmadığınız süre içinde de akademisyen yetiştirme... Yani yumurta mı tavuktan tavuk mu yumurtadan? Demin yazdığım tesadüfi bir cümle değildi, olağanüstü bir hal ilan etmedikten sonra bu birden 50'den 160'a çıkan kadroları neyle dolduracaksınız, nasıl dolduracaksınız? Bu arada milyonlarca genç geçecek ve niteliksiz bir eğitim, niteliksiz bir insan piyasaya vermiş olacağız. Şakası yok, ciddi bir problem. Yani olağanüstü bir program uygulamak zorundasınız ki, o bölümleri açabilesiniz, teşvikleri artırasınız ki, o bölümlerde akademisyen yetiştirebilirsiniz. Yoksa eleştiriler çok haklı bir duruma gelir. Ee, ne oldu? Açtığınız açtınız da fakülteleri, içinde hoca yok.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, bizim belirlediğimiz standartlar çok minimum standartlar yani lisans programı açabilmek için asgari 3 öğretim üyesi istiyoruz. Bunlar yarın doçent...

BAŞKAN – Yok ki Hocam, olsa dükkân senin, yok. Ama her şeyi de açmışız.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Özel eğitimde bunları biraz daha esnetiyoruz.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA - Burada şöyle bir politikamız var:

Bu tür alanlarda, bu tabii tek bir üniversitede açılmıyor, birkaç üniversiteyi bir araya getirip ortak doktora programı açmak ülkenin ihtiyaç duyduğu bu kritik alanlarda, bu sene bunun da uygulamasına başlayacağız.

YÖK YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Evet, onu düşünüyoruz inşallah, özel eğitim alanında üniversiteler arası kit kaynakları birleştirerek ortak lisansüstü programlar açmayı düşünüyoruz.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA - Böylece sorun kalmayacak yani İstanbul açamıyor, diyelim başka bir yer açamıyor ama hepsi bir araya gelince açacak öğretim üyesine ulaşıyorlar.

BAŞKAN – Hocam bir de bu doktorada falan yabancı dil şartını kaldırın. Eskiden, lisan gerekiyordu bir ARGE yapabilimeniz için, bir metin okuyabilimeniz için, artık cep telefonunuza Türkçeyi koyuyorsunuz, size anında İngilizceye çeviriyor, İngilizceyi koyuyorsunuz Türkçeye çeviriyor. Hiç olmazsa, doktora sırasında yani akılla dil bilmek ya da yetenekle dil bilmek o kadar doğru orantılı bir şey değil. O kapasitede bir adam zaten çok kolay lisan öğrenebilir ama önüne engel olarak koyduğunuzda, bir kere iltifat bile etmiyor, uğraşmak bile istemiyor. Benim size dostane bir önerim.

Arkadaşlar, soruyu okuyayım ama çok genel olduğu için toparlamak zorundayım.

Öğretmen yetiştirme programlarının alan uygulamalarında ya da MEB öğretim programlarında yapılan değişikliklere göre eğitim fakültelerinde ne gibi düzenlemeler yaptınız?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Yapmadığımız şey soruluyor bize.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Efendim, komisyonunuzun usulünde varsa biz bazı sorulara yazılı cevap vermek isteriz.

BAŞKAN – Yok, kayıtlara geçecek efendim.

Çalışacak mısınız hocam?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Çalışacağız tabii ki. Şu anki eğitim fakültelerinin programlarını, ana bilim dallarını yeniden yapılandırma konusunda çalışıyoruz.

BAŞKAN – YÖK’ün 4+4+4 eğitim sistemi ve yeni ders dağılım çizelgelerinde yer alacak seçmeli derslere verecek öğretmen ihtiyacına yönelik çalışmaları var mı?

Hoca “Bu çalışmaları ben yapmayacağım zaten Millî Eğitim yapacak.” diyor. Millî Eğitim yapacağı için bu istişarede... Bu arada eğer siz yan yana çalışıyorsanız biz rahat edeceğiz zaten.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN - Var zaten. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı Emin Bey benim arkadaşımıdır.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Bizzat o komisyonda yok mu?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Zaten komisyonumuzda da var bizim, çalışma grubumuzda da var.

BAŞKAN – Öğretmenlik mesleğiyle ilgili ulusal yeterlilikler çerçevesine göre altıncı seviye meslek elemanı olan öğretmenlik mesleğinin standartları belirlendi mi? Ulusal yeterlilik çerçevesine göre...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Yeterlilikleri Millî Eğitim Bakanlığımız hazırladı, öğretmen yeterliliklerini...

KOMİSYON UZMANI – Ama üniversite bu anlamda destek veriyor çünkü istihdam...

BAŞKAN – Nedir oradaki tedirginlik?

KOMİSYON UZMANI – Altıncı seviye bir meslek elemanı, şu anda bizim sisteme giren öğrencilerimiz 2030’lu, 40’lı yılların meslek elemanları olacak. Şu anda dünyada öğretmene biçilen rol ...

2030’lu, 2040’lı yılları yetiştirecek öğretmenlerin vizyonu, standartları neler olmalı, nelerle yetkin olmalı ki, biz 2030’ların, 40’ların meslek elemanlarını yetiştirebilelim? Bu anlamda, YÖK’ün çalışması var mı? Öğretmenlik mesleğiyle ilgili bir standart belirleme kaygısı, tabii mesleki yeterlilikler çerçevesinde...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Çerçevesi bizim için de çerçevedir. O konuda ulusal politika var zaten.

KOMİSYON UZMANI – Sizin kurum olarak bu anlamda dünyaya yaklaşma... Dünya vatandaşı yetiştirme kaygımız var aynı zamanda.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Mesleki yeterlilikler alanında zaten, malum bu alanda bir de kurum var, özel komisyonlarımız var, sırf bu işleri çalışıyorlar. Bu manada da zaten...

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, bu yeterlilik, ve standart sözünü çok da tabulaştırıp kutsallaştırmayalım, bir. Dünyada son yıllarda moda oldu bu standartlar, yeterlilikler. Bunları savunanlar olduğu kadar bunlara şiddetle karşı çıkanlar ve eleştirenler de vardır, ben de onlardan birisiyim. Bunu bir tarafa koyayım.

Diğer taraftan, öğretmen yeterlilikleriyle ilgili ilk çalışma 90'lı yıllarda, eğitim fakülteleri yeniden yapılandırılırken geliştirildi, YÖK tarafından geliştirildi.

Daha sonra 2002'de Millî Eğitim Bakanlığı, öğretmen yeterlilikleri diye YÖK'ten bağımsız bir çalışma yaptı. Sonra bunları geliştirdi, 2008-2010'larda bir kitap hâlinde "Alan yeterlilikleri" olarak yayımladı.

KOMİSYON UZMANI – Beşinci seviye çalışıldı YÖK tarafından, bildiğim kadarıyla beşinci seviye meslek elemanı olan yükseköğretim düzeyindeki alan çalışıldı.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Evet.

Yükseköğretim yeterlilikleri hazırlandı, fakültelerle ilgili olarak da alan yeterlilikleri hazırlandı ama bunlar değişmez şeyler değildir efendim. Çağ değişiyor, her şey değişiyor, standartlar, yeterlilikler de değişebilir. Esnek bir yapıda kurgulanmalıdır yani bunları dediğim gibi fleksibl düşünmek lazım.

BAŞKAN – Hocam, şeye yerden göğe kadar katılıyorum: Üstün zekâlılar öğretmenliği diye öğretmenlik başlı başına bir alan değildir yani bir başka bir şey... Benim de kafam karıştı. Böyle bir şey olmaz.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Öyle bir şey yok.

BAŞKAN – Yani o rehber öğretmenlik ya da akıllı hocalığı çünkü yabancı kelimeleri...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Onların sınıf öğretmeni olabilir. Her şeylerini bileceği, anlayacağı için onların sınıf öğretmeni olabilir.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Bakın, 2007'de YÖK'te hazırlanmış, Üstün Zekâlılar Öğretmenliği Lisans Programı, neler yok, her şey var, fizik, genel kimya, fen bilgisi, bilgisayar, matematik, yabancı dil, sanat eğitimi, çevre eğitimi, müzik eğitimi... Yani bu öğretmen neyin uzmanı olacak Allah aşkına?

BAŞKAN – Olmaz. Öyle bir şey de olmaz zaten.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Bu ciddi olmaz yani.

BAŞKAN – Nedir bu? Nedir dediğiniz? Hocam, ona hemen müdahale edin.

KOMİSYON UZMANI – Az önce sunuda vardı ya 42 tane üniversitede şu anda özel eğitim çatısı altında üstün yetenekliler öğretmenliği açılmış.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Üstün zekâlılar...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA - Ana bilim dalı...

Ana bilim dalı olması demek şey değil: Örgüt şeması olarak görün yani iki tane program öğrenci alıyor.

KOMİSYON UZMANI – Bunu şunun için diyorum: Mesela Bartın Üniversitesi seneye bu akademik kadroyu tamamladığında öğrenci alabilecek.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Yeniden yapılandıracağız bunları.

BAŞKAN – Hocam, hemen müdahale edin de çocukları almasınlar.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Bu eğitim fakültelerinin bölüm ve ana bilim dalı adları YÖK tarafından, merkezî olarak planlanmıştır 97'de. O günden beri de değişmemiştir. Birçok tartışmalar yapılıyor bunun üzerinden.

KOMİSYON UZMANI – Biraz daha şey düzeyde, demin de gündeme geldiği için sertifika programları, tezsiz ikişer dönem teorik, ikişer dönem uygulamalı diye, bunu da düşündüğümüz vakit, zaten şu anki yapıyla, Hasan Ali Yücel'deki veya Maltepe'deki öğrenci sayısı da belli. Bu anlamda ihtiyaç zaten yirmi senede kapanmaz. Bir de politika anlamında...

BAŞKAN – İhtiyaç mı böyle bir şey?

KOMİSYON UZMANI – İhtiyaç ayrı, politika olarak da... Biz sertifika programlarıyla mı bunu karşılayacağız, yüksek lisans, doktorayla mı veya tamamıyla dört yıllık üstün zekâlı öğretmenliğimiz mi olacak?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Yok, ben ona taraftar değilim.

BAŞKAN – Yani öğrenci almadan o konuya müdahale etmelisiniz, tercihlere girmeye başladığı zaman yazık, günah.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN - Tabii, o konuda bilindiyiz.

KOMİSYON UZMANI – Akademisyeni sağlayan bölümler açabiliyoruz şu anda.

BAŞKAN – Eğitim fakültelerinde üstün ya da özel ilgiyi ihtiyaç duyan diğer grup çocuklara yönelik öğretmenlik programları içinde yer alan ortak dersler var mı? Bu konuda öğretmen adaylarıyla iletişim...

Ne demek bu hocam?

KOMİSYON UZMANI – Zaten söylediler Başkanım.

Özel eğitime giriş diye iki saat ders var.

BAŞKAN – Tıp fakültelerinin öğretim programlarında güncel çocuk gelişimine yönelik programlar yer almamaktadır. Yeni yetişecek doktorlar için programlarda bu gibi değişiklikler yapılması.

Ne demek istediniz?

KOMİSYON UZMANI – Sağlık Bakanlığındaki doktor arkadaş, bugün burada yok “Biz tıp fakültesinde çocuk gelişimiyle ilgili olarak herhangi bir eğitim almamıza rağmen alana gittiğimizde, pratisyen hekim olduğumuzda, aile hekimi olarak çocukların gelişimini takip ediyoruz. Bunlarla ilgili herhangi bir ders de almıyoruz ve alanda biz bunu el yordamıyla öğreniyoruz. Bunlar aslında bizim fakültelerimize bir iki ders olarak en azından konsa belli farkındalıkları oluşturur.” diye bir sorusu vardı.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA - Bunu biz tıp eğitimi komisyonumuza havale edelim çünkü bunlar tamamen üniversitelerin kendi inisiyatiflerinde yani biz emirle ders... Tavsiye ediyoruz ders koymalarını.

BAŞKAN – Hocam şöyle: Çocuk ana rahmine düştüğü andan itibaren çocuğun şiddet, hastalık, psikolojik, bir sürü gelişimleri izleniyor Sağlık Bakanlığında, aşıları çok düzenli izleniyor ve bu ülkenin en yaygın, en iyi örgütlenmiş iki kurumu var, birisi Diyanet diğeri de Sağlık Bakanlığı yani öğretmenimizin olmadığı, polisimizin olmadığı, jandarmamızın olmadığı her yerde mutlaka bir imamımız var bir de sağlık ocağımız var, en yaygın ve etkin. Yani yeniden insan üretmek yerine mevcut insanlar üzerinden yapılabirirlikleri de çözmek lazım. Bu ara, çocukların zihin engelleri, öğrenme, konuşma güçlükleri... Zaten üstün zekâlı çocuklar da genellikle RAM'lara birtakım problemlerle çocuk diye geliyorlar. Ama engelli bir çocuğun biz engelli olduğunun raporunu bir hekimden alıyoruz yani bir PDR uzmanı buna engelli demeden, maaşının bağlanması, eğitimini alması mümkün olmuyor. Onu bir yere gönderiyor. Üstün yetenekli çocuklara geldiğimizde orada biz tıkanıyoruz çünkü bir testten geçmesi için o testi yapan kişinin bir ehliyeteye sahip olması lazım, öbürü... İstiyoruz ki, bu kadar yaygın olan kurumlardan Sağlık Bakanlığı da bu işin içinde bir rol alsın çocuk gelişimi açısından çünkü bu eksiklik, demin dediğim gibi o kadar ciddi ki hocam, resmen profesör muayenehane diye açtı, bizim arkadaşlardan birisi sinamak üzere gitti, muayene ücreti diye almıyor, satranç oyunlarıydı, o oyunlarıydı... Bir aileye “Çocuğunuz üstün yetenekli.” dediniz zaman istediğiniz kadar para alabilirsiniz. Onun için, bu eksiklik şey yapılabilir mi?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Onu değerlendirelim efendim.

BAŞKAN - TÜBİTAK'la olan birlikte çalışmalarınız var mı? YÖK'ün içerisinde TÜBİTAK'la ilgili bir koordinasyon birimi var mı?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA - Efendim, her ne kadar ayrı kurumlar olsak ve ilişkili bakanlıklarımız ayrı da olsa, malum biz Millî Eğitim Bakanlığıyla ilişkiliyiz, TÜBİTAK Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığıyla ilişkilidir, gerek gayriresmi olarak ortak çalışmalar yapıyoruz ama asıl olarak Bilim, Teknoloji Yüksek Kurulu toplantıları, projeleri, kararları doğrultusunda hemen hemen bütün Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun eylemleri ve kararları vardır, bunlar en yüksek düzeyde uygulanır, hepsinde biz de TÜBİTAK'la paydaş olarak o politikalara şekil veriyoruz. Mesela, şu an, en son doçentlik kriterleri tekrardan düzenleniyor Türkiye'de, patentler, projeler de girsin artık doçentlik standartlarına diye. O konularda bu Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu çerçevesinde sürekli iş birliği hâlindeyiz.

KOMİSYON UZMANI – Aslında eğitim fakültesiyle ilgili bir soru vardı.

Üstün yetenekli çocuklar sınıfta hiperaktif olarak tanımlanıyor yani çocuğun sınıfta oturması diğerlerine göre biraz daha zor oluyor.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Hareketli oluyor.

KOMİSYON UZMANI - Eğitim fakültelerinde sınıf kontrolü, sınıfa hâkimiyet ve farklı davranan çocukların nasıl sakinleştirileceğine dair bir eğitim veriliyor mu?

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Efendim bizde classroom management, sınıf yönetimi diye bir dersimiz var. Ben de o dersin kitabını yazanlardan birisiyim. Orada da “sınıfta özel öğrencilerin yönetimi” diye bir

bölüm var ama tabii bir dersle ne kadar kazanılabilirse o kadar kazandırmaya çalışıyoruz yani böyle bir dersimiz var, sınıf yönetimi dersi var. Bildiğim kadarıyla onun da uygulama kısmı kaldırıldı, teorik olarak veriyoruz bunu da.

BAŞKAN – Hocam, bir hocamız bir özel okula danışmanlık yapmak için, özel yetenekli çocukların eğitimiyle ilgili bir program hazırlıyor. Öğrencilerin yetiştirilmesi, çocuklara özel öğretmenlerin yetiştirilmesi, öğretmen üzerinde eğitimlerini yapıyorlar ve döneme başlıyorlar. Normal çocuklardaki başarı artış hızı üstün yetenekli çocuklardan daha fazla. Biz buradan da anlıyoruz ki, öğretmen yeterliliği olan her yerde şu konuştuğumuz şeyi konuşamaz olacağız zaten. Sadece eğitim mesleğiyle ilgili değil, bir sürü meslekle ilgili. Çok adil birini hemşire yaptığınızda ya da çok merhametli birini hâkim yaptığınızda çelişki ortaya çıkar, kendi ruh dünyaları da... Yani bunları da bu sınav sistemleri, ayıp değil ki, yapabilmeli. Biz artık bunları düşünebilmiyiz.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN - Kesinlikle katılıyorum.

BAŞKAN – DPT demiş ki, 20'nci asır...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. GÖKHAN ÇETİNSAYA – Ama sizin söylediğiniz o DPT'ninkiyle şöyle: Diş hekimliğinde mesela biliyorsunuz ilk yıl sabunla bol bol pratik yaptırıyorlar ve başarısız çocukları başka yere yönlendiriyorlar. Tamam, diş hekimliğini yüksek puanla kazanıyor çocuk ama el becerileri gelişmezse başka yere yönlendiriyorlar, rahatlıkla buna açık sistemimiz yani sadece Türkiye'de sayılar yönetilemediği için, çok büyük, ama mutlaka mekanizmalar geliştirilmiş.

BAŞKAN – Ama Hocam, eğitimci alanında maalesef oralarda hareketlilik olamıyor öğretmen olduktan sonra. Eli titreyen birini cerrah olarak ameliyata sokmazsınız çok iyi bir cerrah olsa bile.

YÖK YÖNETİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Özel şartlar var zaten.

ÖSYM sınav kataloğuna bakarsanız, bazı branşlarda diyor ki: Sağlık raporu getirmesi lazım. Kazansa bile ben onu lisans öğrencisi kabul etmem belli şartları yerine getirmiyorsa.

BAŞKAN – Bu bilim sanat merkezlerinde, bu seçilmiş çocukları getirdiğimiz yerde tekrar öğretmenlere ders verdiriyorlar ki, bu doğru bir şey değil. Kesinlikle üniversitelerde bütün bağlantıyı kurmamız lazım. Sizden yine ricamız, alanlardan mezun olanları da diğerlerinin hukukunu çiğnemeyecek şekilde, yan dal olarak eğitim aldırarak okullara girmesinde, iyi bir tarihçinin, iyi bir fizikçinin, iyi bir kimyacının girmesinde hiçbir beis yoktur. Belki Bakanlık farklı düşünüyor olabilir bu konuda hani eğitim fakültesini bitirenlerin hukukunu çiğnemek... Hayır, aynı fırsatları o arkadaşlarımıza da verirsin, eğitim fakülteleri mezunlarından çok mükemmel sosyal hizmet uzmanları, çok mükemmel rehberlik öğretmenleri çıkacağına, illa o bölüm olması gerekmez çünkü insanların bir de idrak yaşı var, yani seçtiğinizde dediğiniz gibi, on yedi yaşındasınız, yirmi iki yaşına geldiğinizde aslında çok farklı bir şeyi de yapabileceğini görebiliyorsunuz.

Biz katkılarınız için çok teşekkür ediyoruz.

Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 14.20